

2-6-93

Virpsa Stasys 2-15-94
7136 S Mozart #1
Chicago, IL 60629-302

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII FEBRUARY - VASARIO 4 1993 Nr. 4

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KURIUO KELIU EISIME
[ATEITĮ?]Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Anicetas Bundonis, Vilnius

Seimo rinkimų aistros, ilgoka laiką kaltinusios Lietuvos visuomenę, galima sakyti, jau praeitis. Išrinkti Seimo nariai, pirmajame posėdyje prisiekę Lietuvai, ėmėsi jiems tautos patikėto darbo. Atrodytų, kad šiuo metu visuomenę turėtų labiausiai jaudinti klausimas, kaip pavyks naujai išrinktiems tautos atstovams išlipiti iš vilkduobės, kurion paskutiniaisiais metais buvo patekusi, dar sovietinės "demokratijos" pavyzdžiu kurtą, aukščiausia Lietuvos valdžia – buvusi Aukščiausioji Taryba. Deja, pirmieji naujojo Seimo posėdžiai optimistinių nusiramino nuotaikų, kaip nebūtu gaila, nekelia. Visų pirma, jau vos tik susėdus Seimo nariams į vietas, aiškiai pasijuto nepasitikėjimo dvelkimas salės viduriu, gana pabrėžtinai atskirdamas dešinę nuo kairės. Tik iškilminga priesaikos priėmimo ceremonija, palyginti trumpam, ta nema loniai vėsų dvelkimą šiek tiek sušvelnino. Tolesnėgi posėdžio eiga akivaizdžiai parodė, kad abi pusės apsiginklavusios, toli gražu, ne vien diplomatiniam dialogui skirtais argumentais bei žodžiais. Ypač slogų išpūdį paliko daugelio klausimų balsavimas. Ši procedūra, daugelio žmonių nuostabai, neretai priminė dar neužmirštų "gerųjų laikų" partinius susirinkimus. Kartais netgi atrodė, kad salės kairėje lenktyniaujama – kas pirmas pakels ranką, už pirmininkaujančio pateiktą vieną ar kitą pasiūlymą. Galbūt, tokie išpūdžiai ir yra priežastis to, kad žmonės vis dažniau gręžiasi į netolimą praeitį ir vis dar plačiai tebesvarsto rinkimų rezultatus, nors iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad tokie svarstymai jau pavėluoti, juk, prisimenant liaudies išmintį, iš-eitų, lyg tai "šaukštai jau ir po pietų". Tačiau, kita vertus, turint omenyje, kad Lietuva pradeda naują Respublikos Prezidento rinkimų etapą, tos netolimos praeities nuoširdūs apmąstymai, matyti, nėra jau tokie visiškai beprasmiški.

Pats faktas, kad Seimo rinkimai įvyko ir kad jie buvo demokratiški, teikia net-

gi šiek tiek optimizmo. Gal tai ir bus tas demokratijos daigas, kuris, ateityje sutvirtėjęs, taps pamatu mūsų visų branginamai Lietuvai. Tačiau didžiulę tautos dalį kur kas daugiau jaudina kita rinkimų pusė – kodėl mes savo valstybės likimą patikėjome žmonėms, nemaža dalis kurių, švelniai tariant, nekelia pasitikėjimo? Niekam nepaslaptis, kad tarp kairėn atsėdusių Seimo narių ne vienas ir ne du, dar visai neseniai buvo ištikimiausi "laimingosios" socialistinės visuomenės bei sovietinės "demokratijos" puoselėtojai, o Lietuvos nepriklausomybės sąvokai jų sąmonėje vargu ar bebuvę likę vietos. Tad kodėl gi tauta, vos prieš porą metų nusimetusi nepakenčiamą priespaudos jungą, vėl veidu gręžiasi į tuos, kurie tą jungą 50 metų visokeriopai rėmė, jam ištikimai tamavo ir juo naudojos savo asmeninei gerovei kurti, kitiems gi palikdami tik vargą, represijas ar Sibiro tremties dalį?

Žinoma, lengviausia būtų, didžiulę dalį Lietuvos žmonių apkaltinti trumparegiškumu, neišprusimu ar net politiniu debilumu. Bet gi negali būti, kad šitiek mūsų tautiečių būtų nepilnaverčiai. Juk tokiu atveju nebūtų buvę nei Sąjūdžio,

nei Baltijos kelio, nei pagaliau ir Kovo 11-sios. Argi būtume matę tuos tūkstančius ryžtu degančių žmonių Nepriklausomybės aikštėje, prie televizijos bokšto ir kitur rūšiomis 1991 metų sausio ir rugpjūčio dienomis? Deja, šiandien su širdgėla turime konstatuoti, kad įvyko visuomenės sąmonės transformacija, kuri ištrynė iš atminties duotus pažadus ištverti negandas ir sunkumus. Dar daugiau, tas staigus sąmonės lūžis nublankino netgi ant Laisvės aukuro paaugotų aukų atminimą. Niekai negaliu patikėti, kad Lietuvos žmonės, susidūrę su pirmaisiais ekonominiais sunkumais, būtų palūžę ir susigundę rožinėmis spalvomis nupieštu riebesnio kėsio mirazu, kurį ne vienas kandidatas į seimo narius, rinkiminės kampanijos metu, demagogiškai piršo, kaip artimiausios ateities realybę. Jeigu ir buvo tokių, tai, tikriausiai, tik nedidelė mažuma, todėl tokios įvykių eigos priežasčių reikia ieškoti kitur, o be to, matyti, tos priežastys turi kur kas gilesnes šaknis.

Manychiau, kad šitoks sąmonės lūžis mums jau buvo užprogramuotas anksčiau ir jį užprogramavo, kaip nebūtų keista, tie 50

(Nukelta į 3 psl.)

Lietuvos AT deputatas Liudvikas Sabutis laiko Naujai pasirašytą Lietuvos Respublikos konstituciją. V. Kapočiaus nuotr.

RUSIJA KOVOJA SU
INFLIACIJA

[vedama finansinė kontrolė

Antanas Butkus

Specialus "New York Times" korespondentas Celestine Bohlen pranešė, kad staigiai padidėjusi infliacija Rusijoje paskutiniųjų trijų savaitų bėgyje pakėlė produktų kainas daugiau, negu 30%. Rusijos vyriausybė įvedė griežtą finansinės kontrolės programą, kuri suvar-

žys pramonės kreditus, pakels bankų nuosimčius, išduos vyriausybės bonus, kaip priemonę finansuoti biudžeto deficito atvejų.

Š.m. sausio 20-sios spaudos konferencijoje Ministro pirmininko pavaduotojas Borisas Fiodorovas pripažino, kad kova dėl ekonominės politikos nėra užbaigta. Jo nuomone, ekonominiai pasiūlymai dėl biudžeto nepraeis lengvai Kongrese. Per mėnesį, kai buvo pakeistas Ministras pirmininkas, vyriausybės narių nuomonė dėl ekonomikos stabilizacijos suskilo, o pramonės gamyba sumažėjo 24%, rublio vertė pasiekė žemiausią lygį ir dar labiau išryškėjo infliacija.

Kito Ministro pirmininko pavaduotojo Anatolijaus Čiubaj nuomone, infliacija – didžiausia problema, ji kas savaitę padidėja 10% ir sausio pabaigoje gali siekti 55-60%.

Tokią infliacijos augimą labai aiškiai pajuto pirkėjai. Maisto produktų kainos kilo palengva ir pastoviai pirmais žiemos mėnesiais, o dabar – staiga padidėjo: sviesto svaras, kainavęs prieš kelias savaites 272 rb., (Nukelta į 7 psl.)

1993 m. sausio 15 d. Lietuvos Respublikos ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose Stasys Lozoraitis pasirašė įstojimo į Tarptautinę finansų korporaciją sutartį. Lietuva tapo 151-ąja šios organizacijos nare.

Nuotraukoje iš kairės: Anders Henriksson, vykdančiosios direktorės patarėjas, Dainius Pupkevičius, vykdančiosios direktorės pavaduotojas Lietuvos grupei, Stasys Lozoraitis, Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV-ose, Wilfried Kaffenberger, Pasaulio Banko viceprezidentas, Robert Graffam, Iždo ir finansų politikos skyriaus direktorius (nuotrauka Ramūno Astrausko).

Girdėta iš Vilniaus

JAU PRAĖJUSIA SAVAITĖ RAŠĖME, KAD LIETUVA NUSIAUBĖ MILŽINIŠKA AUDRA. Apie tą audrą "Lietuvos aide" taip papasakojo Lietuvos hidrometeorologijos viršininkė Jūratė Mikalajūnienė: "Šis ciklonas netikėtai trečiadienį susiformavo Biskajos įlankoje, netoli Ispanijos ir Prancūzijos krantų, ir gilėdamas 100–110 kilometrų per valandą greičiu pasuko link Danijos, Lenkijos, Pabaltijo šalių, savo pietine dalimi ketvirtadienį perėjo per Lietuvą. Klaipėdos sinoptikai apie artėjančią audrą perspėjo uosto tarnybas, todėl jos spėjo pasiruošti ir didelės žalos išvengta. Ketvirtadienį anksti rytą įspėjom visas Lietuvos žinybas. Tačiau ši audra (iki tikro uragano trūko tik 1 metro per sekundę) nusiaubė visą mūsų valstybės teritoriją. Telšiuose, Dotnuvoje, Ukmergėje, Raseiniuose, Vilniuje užregistruotas didžiausias per stebėjimų laikotarpį vėjo greitis. Todėl ir nuostoliai tautos ūkiui, ypač miškams, elektros ir ryšių linijoms yra didžiuliai. Tiesa, Lietuvos pajūris panašių audrų matęs ir dažniau. Per pastaruosius 25 metus ten buvo septynios panašaus stiprumo audros. Tačiau Vidurio ir Rytų Lietuva per pastarąjį šimtmetį tokį gamtos smūgį patyrė pirmą kartą."

Miškų ūkio ministerijos miško naudojimo, atkūrimo ir apsaugos skyriaus viršininkas Jonas Šatkus sako: "Dėl praėjusių metų spalio šlapdrubos buvo išvartyta ir išlaužyta daug medžių, nuostolius skaičiavome 210 tūkst. kubinių metrų medienos. Garsiosios 1967 m. pajūrio audros žada – apie 5 milijonai kubinių metrų medienos. Šiandien tiksliai neįmanoma pasakyti, tačiau bijau, kad ketvirtadienio uragano padariniai gali būti sunkesni negu 1967 m. audros, nes išvartyti, išlaužyti medžiai didesniame plote ypač Vidurio ir Šiaurės Lietuvoje. Jurbarko rajone neturime ryšio nė su viena girininkija. Išlaužyti Kėdainių rajono parkai. Reikės ne mažiau savaitės, kol bent apytikriai apskaičiuosime nuostolius."

Dėl audros padarytų telefoninio ryšio Stasys Paukštys taip sako: "Vakar neveikė 599, arba 40 proc., kaimo telefono stotelių. Išvartyti, išlaužyti stulpai, nutraukti laidai. Apie 50 tūkst. kaimo telefono abonentų likę be ryšio. Daugiausia bėdų Šiaulių zonoje. Skubame atstatyti ryšį. Visos mūsų brigados dirbs šeštadienį ir sekmadienį."

Vyriausybė informavo, kad labiausiai nukentėjo energetikos sritis – beveik pusėje Lietuvos teritorijos".

Visi pažymi, kad nuostoliai milijardiniai. Atsimeinant, kad milijardinių nuostolių Lietuva patyrė nuo sausros, reikia labai susiimti, kad atsiradusi sunki nedaktis būtų savo jėgomis išlyginta.

IKI 1992 M. SAUSIO 1 D. LIETUVOS DARBO BIRŽOJE BUVO UŽREGISTRUOTA 4558 BEDARBIAI. O šiuos metus be darbo sutiko 20692 Lietuvos piliečiai. Pakito ir bedarbių struktūra: 1991-aisiais bedarbių gretose vyravo tarnautojai – jie sudarė 66,5 proc. Šiuo metu bedarbių būrį gausiai papildė ir darbininkai – jie sudaro 47,3 proc. bedarbių.

Daugiausia bedarbių Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Tauragės, Utenos, Jonavos rajonuose. Miestuose bedarbių šiek tiek daugiau, tačiau pastaruoju metu jų gausėja ir rajonuose. Per praėjusių metų sausį rajonuose buvo užregistruota 1,5 tūkst. bedarbių, o metų pabaigoje – gruodžio mėnesį – 6 tūkst.

Lietuvoje dabar be darbo yra 1 proc. visų darbingo amžiaus žmonių. Šaliai, kuri pereina į rinkos ekonomiką, tai normalu. Lietuvos darbo biržos specialistai prognozuoja, kad metams baigiantis Lietuvoje nedarbas sudarys 6-7 proc. visos darbo jėgos.

• RYŠIUM SU TĖVIŠKĖS ŽIBURIUOSE NR. 46 IR DRAUGE, 1992.12.05. paskelbtomis korespondencijomis apie pavojų, kad ALTO nuosavybė – Lietuvių Genocido paroda "Pažink savo priešą". VLIKŲ lėšomis nuvežta į Lietuvą, gali būti likviduota, Pilypas Narutis, Lietuvių Politinių Kalinių Sąjungos vardu. 1992.12.08. raštu užklausk Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas einantį Algirdą Brazauską patikrinti šias nemalonias žinias.

1993 m. sausio 11 d. iš Švietimo ministro Dainiaus Trinkūno P. Narutis – Lietuvių Politinių Kalinių Sąjungos pirmininkas gavo atsakymą:

"Užtikrinu, kad Lietuvių Genocido paroda ir jos dokumentai yra saugūs, joks likvidavimas jiems negresia."

Švietimo ministras savo rašte pridėjo ir informaciją:

Pastaruoju metu paroda su pasisekimu buvo rodoma ir kituose Lietuvos miestuose. Dabar ji vėl saugoma Vilniuje, Nacionalinio Lietuvos valstybės ir kultūros muziejaus naujausių laikų istorijos skyriuje, buvusio Valstybės muziejaus pastate.

• Š.M. KOVO 16 D. SUEINA 50 METŲ, kai nacių Gestapo, keršydamas, kad Lietuvos jaunimas nestojo į SS batalionus, areštavo 46 žymesnius Lietuvos asmenis ir išsiuntė į Stutthofą kacetų sunaikinimui.

Tą progą prisiminti, Chicagoje, Balzeko Muziejuje, kovo 19 d. 7 val. vak. yra ruošama vakaronė ir parodėlė, kurioje bus prisimintos visos antinacinės ir antibolševikinės rezistencijos aukos. (Lietuvoje panašus minėjimas ruošiamas Kaune.)

• ČESLOVAS STANKEVIČIUS ĮSPĖJA, kad Lietuvos užsienio politiką pradeda diktuoti Maskva. Jis, būdamas

WILLIAM JEFFERSON

CLINTON, sausio 20 d. priėmęs 35 žodžių priesaiką, tapo 42-uoju JAV prezidentu. 46-ųjų metų amžiaus Clintonas yra pirmasis Amerikos prezidentas gimęs po Antrojo Pasaulinio karo. Naujojo prezidento inauguracinės kalbos, užtrukusios tik 14 minučių, klausėsi ir inauguracijos iškilmės bei paradą Washingtono stebėjo apie 300,000 žmonių. Oras pasitaikė puikus – temperatūra 36 laipsniai ir žmonių nuotaika pakili. Viceprezidento Al Gore priesaiką priėmė aukščiausiojo teismo teisėjas Byron White, o Clintono – Vyriausias Aukščiausiojo teismo teisėjas William Rehnquist. Vykstant sostinėje inauguracijos iškilmėms Pentagono, anapus Potomac upės, nedidelis štabas sekė karinę situaciją Irake ir kitur, kad naujasis prezidentas kiekvienu metu būtų pilnai informuotas, kas dedasi karštosiose pasaulio vietose.

BUVUS PREZIDENTAS BUSHAS sausio 20 d. popietę iš sostinės Washingtono išskrido tiesiai į Houstoną, Texas valstijoje, kur pasitiko tūkstančiai jo rėmėjų. Per keturius prezidentavimo metus Bushas, keliaudamas po užsienį ir krašto viduje, sukurė daugiau kaip 600,000 mylių kelio. Prieš apleisdamas Baltuosius rūmus, Bushas, šalia kitų, atsisveikino su telefonistėmis ir prezidento kabinete paliko laišką savo ipėdiniui. Prieš išskrendant iš sostinės, vidudienyje ant Kapitolio laiptų, be jokio išviršinio susijaudinimo, kad jo politinė karjera baigta, Bushas su kitais buvusiais ir būsimais dignitoriais stebėjo, kaip jo demokratas varžovas Clintonas priėmė prezidento priesaiką.

IRAKO PREZIDENTAS SADDAM HUSSEIN, tariamai pagerbdamas Clintono inauguraciją, sausio 29 d. išvakarėse paskelbė vienašališką paliaubą. Tačiau rytojaus dieną du amerikiečių lėktuvai, radarui juos susekus, bombardavo Irako raketų bateriją. Prezidentas Clintonas sausio 21 d. perspėjo Iraką, kad jis netoleruos kylančios grėsmės sąjungininkų aviacijai, patuliuojančiai virš Irako lėktuvams skraidyti uždraustos pietinės zonos. Tą pačią dieną užsienio reikalų ministerijos Bagdade atsto-

Valstybinės derybų komisijos su Rusija narys, padarė pareiškimą, kad derybose su Lietuva, Rusija iš esmės pakeitė savo pozicijas. Atsisako dviejų šalių sudarytų susitarimų, kelia Lietuvai naujas sąlygas ir ultimatyvius reikalavimus, kurių daugelis nesuderinami su tarptautinės teisės normomis ir principais. Rusijos atstovai atvirai grasina, kad, jeigu Lietuva nepriims naujų reikalavimų, Rusija nevykdys savo tarptautinės pareigos išvesti iš Lietuvos okupacinę Rusijos kariuomenę ir pažeis tarptautinę sutartimi sudertą 1993 m. rugpjūčio 31 d. kariuomenės išvedimo terminą.

EUROPOJE IR PASAULYJE

vas pareiškė, kad Irakas ir toliau laikysis paliaubų, nepaisydamas JAV lėktuvų elgsenos, kuri buvusi agresyvi ir provokacinė. Tuo tarpu Baltųjų rūmų atstovas pasakė, jog prezidentas Clintonas pasiruošęs tvirtai laikytis prieš Iraką, pastebėdamas, kad Irakas privalo vykdyti visas Jungtinių Tautų rezoliucijas.

Sausio 23 d. prezidentas Clintonas telefonu kalbėjosi su Rusijos prezidentu Boris Jelcinu ir su Izraelio ministru pirmininku Y. Rabinu. Jelcino įstaiga iš Maskvos pranešė, kad abu prezidentai susitiks netolimoje ateityje dar nenurodytoje trečiojoje šalyje.

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO RAPORTE

Kongresui žmogaus teisių reikalų sakoma, kad serbų karinės pajėgos Bosnijoje-Hercogvinoje vykdo apgalvotą žiauraus kankinimo kampaniją prieš musulmonus, ko nieko panašaus nebuvo nuo nacių viešpatavimo dienų Europoje. Pagrindinis karinės akcijos taikinys buvusioje Jugoslavijos respublikoje, kaip pastebima raporte, yra pasityčiojimas iš Ženevos konvencijos. Iki 1992 m. pabaigos ten vykstančių kovų išdavė mažiausia pusantro milijono gyventojų tapo išvietinti. Iš jų apie pusę sudaro musulmonai. Pasak raporto, dėl žiaurumų Bosnijoje kaltos visos pusės, tačiau kroatų ir Bosnijos musulmonų žiaurumai nubluksta palyginus su nužudymais ir kitokiais žmogaus teisių piktnaudžiavimais, įvykdytais Serbijos kareivių ir Bosnijoje gyvenančių musulmonų. Nors serbų elgesys raporte aptariamas kaip pats žiauriausias, bet dėl žmogaus teisių pažeidimų praėjusiais metais taip pat kritikuojama Kinija, Irakas, Sirija ir Haiti.

RUSŲ ISTORIKAI

PRANEŠA, kad 200 dienų užtrukusiuose mūšiuose dėl Stalingrado, kurie teigiama linkme pasuko II Pasaulinio karo kryptį, žuvo 1 milijonas 100 tūkstančių sovietų kareivių. Pasak istorikų,

mažiausia 13,500 sovietų karių dėl parodyto bailumo kovų metu įvykdyta mirties bausmė. 1942-43 m. vykę mūšiai dėl Stalingrado miesto, kaip praneša Reuterio žinių agentūra, buvo lemiamas nacinės Vokietijos invazijos į Sovietų Sąjungą posūkis. Nepavykus paimti Stalingrado, vokiečių armijos prarado galimybę atkirsti naftos pristatymo kelius Raudonajai armijai ir sudarė progą sovietų armijai pereiti kontraofenzivon. Vokietija Stalingrade neteko 800,000 kareivių ir dar tūkstančiai pateko sovietams nelaisvėn, kai šeštoji armija, nepaklususi Hitlerio įsakymui gintis, pasidavė. Ankstyvesniais sovietų skelbiama duomenimis kovos prie Stalingrado pareikalavusios tik kelių šimtų tūkstančių sovietų kareivių gyvybių.

RUSIJA IR KITOS ŠEŠIOS BUVUSIOS SOVIETŲ SAJUNGOS RESPUBLIKOS

išskyrus Ukrainą ir dar dvi, sausio 22 d. sudarė naują santalką, kuri sustiprins ekonominius santykius, tačiau susilpnins karinius ir politinius ryšius. Ukrainos prezidentas Leonid Kravčuk pareiškė, kad Ukraina ir toliau pasilieka nepriklausomų valstybių santalkos nare, tačiau pastebėdamas, kad dar per anksti pasirašyti naują santalkos chartiją. Atrodo, kad Rusijai ir Ukrainai dar nepavyko išspręsti nesutarimų dėl 176 ilgo nuotolio branduolinių raketų, esančių Ukrainos teritorijoje, kontrolės.

LIETUVOS ATGIMI-

MO ĮVYKIŲ chronologija: 1988 m. spalio 1 d. Taline įvyko Estijos Liaudies Fronto steigiamasis suvažiavimas. Jame dalyvavo ir Sąjūdžio atstovai. Spalio 4 d. apie 2,000 žmonių piketuoją priešais valdžios įstaigas, protestuodami prieš milicijos žiaurumą. LKP pirmasis sekretorius buvo kaltinamas, davęs įsakymą mušti žmones. Reikalauta, kad jis prisiimtų atsakomybę už rugsėjo 28 d. įvykius. Lietuvos TV pranešė, kad įsteigta ypatinga valdžios komisija šiems įvykiams tirti, į kurią įeina ir Sąjūdžio atstovai.

Spalio 7 d. bandydama mažinti įtampą, valdžia praneša, kad ant Gedimino pilies bus iškilmingai iškelta Trispalvė. Vėliavos pakėlimo iškilmėse dalyvauja daugiau kaip 100 tūkst. žmonių. Vilniaus gatvėse žmonės šoko, verkė ir dainavo.

V.L.R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – UŽ skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

TAMSIAME DEBESYNE ŠVIESUS SPINDULYS

Juozas Žygas

Matant, kaip vienas po kito žurnalai savo puslapius užverčia ar į Lietuvą išsikelia, apima gilus gaudulys. Rudenį lapams krentant, mes taip neliūdime nes žinome, kad ir vėl pavasaris ateis. Tačiau, kuomet krenta spaudos lapai, tad žinome jog daugiau jie neišsiskleis.

Prieš keletą metų gana tyliai savo puslapius užsklendė "Naujoji VILTIS". Kuomet siaučia epidemijos, tai mirtys dažnai yra nepastebimos. O priežastys tos pačios, kaip ir kitų leidinių: redaktorių amžius, pavargimas ir gal talkininkų stoka. Savaime aišku, kad tuos, kurie duoklę atidavė tenka tik su pagarba paminėti. Nieko nėra amžino – viskas keičiasi.

Vadinamame "Vidudienio pokalbių klube" tas "Naujosios Vilties" klausimas dažnokai iškildavo. Jį vis iškeldavo dr. Leonas Kriaučeliūnas. Jis vis negalėjo apsiprasti su mintimi, kad žurnalo galime nebeturėti. Vis buvo dairomasi žurnalisto, kuris apsiimtų žurnalą atgaivinti. Daug pavardžių buvo pakartotinai minėta, bet nieko iš to neišėjo. Tie visi pokalbiai nebuvo tik žurnalo į sieną bėrimas. Bet tai buvo gera sėkla, kuri jau žada vaisius.

Yra arabų pasakymas: "Jeigu Mahometas neateina prie kalno – tai kalnas ateina pas Mahometą". Tad ir dr. L. Kriaučeliūnas matydama, kad niekas neateis ir niekas neatskuba padėti. Pats pradėjo visam reikalui vadovauti. Ir tai buvo labai teisingas sprendimas. Patarus tą apsisprendimą, iš karto vežimas pradėjo judėti.

Taip pat savo iniciatyva ir telefoniniais skambinimais surado žurnalui redaktorių. Suradus redaktorių, galima sakyti, kad beveik pusė darbo jau buvo atlikta. O "Dirvoje" jau rašoma: "Po dviejų su viršum metų

pertraukos ALT Sąjungos ir Korp. Neo Lithuania vyr. valdybos pastangomis sudaryta nauja redakcinė kolegija: dr. Algirdas Budreckis – vyr. redaktorius, žurn. A. Juodvalkis ir dr. Leonas Kriaučeliūnas – kolegijos nariai". Taip pat yra sudaryta žurnalo administracija ir pakviesti numatyti bendradarbiai. Tenka pridėti, kad ne tik pakviesti, bet ir duotas jiems terminas – iki kovo mėn. 15 d. parengti numatytus rašinius.

Aš šį rašinį pradėjau rašyti, prieš gaudamas "Dirvą". Tad noriu tik patikslinti, kad istorijai liktų teisingas vaizdas. Yra teisingai parašyta, kad: "ALT Sąjungos ir Korp. Neo Lithuania vyr. valdybos pastangomis". Tačiau tai yra tik bendri žodžiai. Vistik "spiritus movens", buvo dr. L. Kriaučeliūnas, be to, kaip žinome, jis yra ir ALT Sąj. pirmininkas. Dabar galbūt visiems yra aišku, bet ateičiai, manyčiau, kad patikslinimo reikėjo. Žurnalo atgaivinimas yra didelis ir istorinis įvykis, tad negalime tylomis pro jį praieiti. Dabartiniais laikais, kuomet esame įpratę tik uždarinėti ir atsisveikinti. Tai žurnalo atgaivinimas yra reikšmingas ir didžiai svarbus reiškinys. Tai aiškiai įrodo, kad išeivija dar yra gyva!

Mes taip įpratome prie blogų naujienų ir niūrios nuotaikos. Kad beveik patys save laidojame. Net vadinami mūsų "veikėjai", pradeda kalbėti apie mūsų veiklos beprasmiškumą. Tai yra tikra nesąmonė! Galbūt jie mano, kad su jais pasibaigs ir šis pasaulis. Reikia daugiau iškelti mūsų laimėjimus ir mūsų atsiekimus. O ne dejuoti, kad nebėra prasmės.

Tie, kurie pergyvenome stovyklinį gyvenimą, mums atrodė, kad nebuvo jokios vilties ir ateities sudaužytų

KURIUO KELIU EISIME [ATEITĮ?]

(Atkelta iš 1 psl.)

nežmoniško sovietinio teroro metų. Žmonės, matydami tų laikų valdininkijos, taip vadinamų, "liaudies tarnų", nuo aukščiausio iki žemiausio rango, veidmainiškumą, nieko gero iš jų nesitikėjo ir negalėjo tikėtis. Susiformavo ir giliai į sąmonę įaugo pažiūra, kad valdžia – tai priešas. Be abejonės, tuo metu tokia žmonių nuostata valdžios atžvilgiu buvo adekvati reakcija į daromas skriaudas, ir tuo pat metu ji skatino mumyse kilnius patriotinius jausmus ir siekimą išsilaikyti, nepalūžti. Nenuostabu todėl, kad vos užsižiebusi laisvės vilties kibirkštėlė per trumpa laika išplieskė ryškia laisvės švyturio šviesa, kuri traukė šimtatūkstantines žmonių minias į Vingio parką Vilniuje, visų Lietuvos miestų aikštes ir gatves, kur galingai skambėjo: "LIE-TU-VA BUS LAISVA!" "LIE-TU-VA BUS LAISVA!" Nepaprastas patriotinis pakilimas leido Sąjūdžiui, galima sakyti, šluote nušluoti visas kliūtis ir perimti valstybės vairą į savo rankas. Kokios nuotaikos ir koks entuziazmas buvo užvaldę žmones visus 1989 - 1991 metus!

Tačiau, kaip žinia, laikui bėgant, o tuo labiau tokiu sunkiu kūrimosi metu, kada gyvenimo sunkumai lavina užgriūna žmones, euforija pradeda blėsti. Vieniems pritrūksta ištvermės, kitus užvaldo abejonės ir, norim to ar ne, sąmonėje vėl pradeda atgyti valdžios-priešo įvaizdis. Šitokių žmonių sąmonės atbulinį formavimąsi pastaruoju metu stimuliuojo labai daug tiesioginių ir netiesioginių faktorių. Būkime atviri ir sąžiningi, buvusiame parlamente, t.y. aukščiausioje Taryboje, o taip

kareivinių griuvėsiuose. O vistik tas "sudaužyto gyvenimo" laikotarpis, įeis į Lietuvos literatūrą, kaip renesanso periodas. Yra sakoma, kad: "Pirmutinė kregždė dar nėra pavasaris, bet ateinančio pavasario šauklys".

Duok Dieve, kad "Naujosios VILTIES" atgimimas, būtų ta pirmoji kregždė, kuri reikštų ateinantį pavasarį. Kad tai būtų pirmutinis žingsnis, nosisukime nuo nuosmūgio. Reikia pastangų tą nuosmūkį sustabdyti, kuris savaime neateina, bet yra mums peršamas, dažniausiai tų, kurie pasinešę mūsų gyvenimui vadovauti.

pat vykdomosios valdžios struktūrose ne visi deputatai ir valstybės vyrai vienodai suprato ir vertino jiems taustos patikėtas pareigas. Buvo ir tokių, kuriems valstybės reikalai, lyginant su asmeniniais tikslais ar karjeristinėmis siekiomis, tebuvo antraeiliai. Priešiškumo nuotaikas visokeriopai skatino ir nuo valdžios nustumti "buvusieji", įvairūs provokatoriai ir pan. Blogiausia, kad nemaža dalis tų "buvusiųjų" gudriai ir klastingai įsiterpė į daugelį valdžios grandžių, ypač žemesniųjų, sukūrė neregėtas biurokratinės struktūras ir tiesiog sabotavo, tiek vyriausybės, tiek parlamento nutarimus. Teisybės dėlei būtina pasakyti, kad ir tie valdžios nutarimai bei potvarkiai, kaip nebūtų gaila, gana dažnokai būdavo skuboti, nepakankamai apgalvoti, be pakankamai tikslios formulotės. Užtat jie buvo tikras peno šaltinis naujesiems biurokratams. Jie, remdamiesi tais dokumentais, kūrė savo dar painesnes instrukcijas, kuriose galutinai supainiodavo eilinių Respublikos pilietį, besikreipiantį į oficialias valdžios įstaigas. Ypač tai pasakytina apie žemės ūkio reformos bei nuosavybės teisių atstatymo normatyvinius dokumentus. Šiais klausimais priimta tiek daug ir, blogiausia, neretai viens kitam prieštaraujančių dokumentų, kad kilnus valstybės siekiai žmonių nebuvo suprasti.

Susidariusia situacija labai rafinuotai savo nešvariems tikslams pasiekti naudojosi tie, kuriems Lietuvos nepriklausomybė buvo ir yra tartum įstrigęs gerklėje kaulas. Įvairiausiuose spaudo leidiniuose be paliovos pylėsi melo ir netgi šmeižto srautas Respublikos vadovybės ir atskirų jos pareigūnų adresu. Vagia kolūkio ar bendrovės turtą – kalti parlamento ar vyriausybės vadovai. Fermose krenta gyvuliai, paliekamas žiemoti nenuimtas derlius – vėl kalti ne nevalyvi vietiniai vadovai, bet parlamentas ir vyriausybė. Parduotuvėse trūksta prekių, nors tokio mis užversti prekybinių bazių sandėliai, pardavėjos pirkčiugiškai siūlo pirkėjams prašyti jų pas parlamento pirmininką ar vyriausybės premjerą. Tokia nepridengta ir pasakyčiau, primityviai šlykšti antivyriausybė agitacija pastebima kiekviename žingsnyje. Atidžiau paanalizavus tą

melo srautą, be vargo galima pastebėti, kad tokį kryptingą nepasitenkinimą valdžios veiksmams, tam tikra žmonių grupė planavo ir scenarijų ruošė jau nuo pat nepriklausomybės paskelbimo dienos. Atrodytų, kad buvo aiškūs net gi konkretūs asmenys, kuriems turi būti inkriminuojamos visos nesėkmės, būtos ir nebūtos. Tik jokių būdu kaltais negali būti vietiniai biurokratai, vienaip ar kitaip pasitarnavę, kuriant tokią nepasitenkinimo atmosferą. Žodžiu, kal ti visi, tik ne mes. Tai netrukus išgirdome ir iš naujojo Seimo tribūnos. Vienas iš naujai išrinktų Seimo narių, "gerais laikais" buvęs neeilinis kolūkinio kaimo vyras, be užuolankų išdrožė: "...kariuomenėje už neįvykdytą ar blogai įvykdytą užduotį, teisiami ne eiliniai vykdytojai, bet generolai!!!" Komentuoti šią mintį, žinant kas gi buvo tie eiliniai vykdytojai, manau, vargu ar verta. Todėl tikriausiai nereikia stebėtis, kad dar iš žmonių sąmonės nespėjus galutinai išblėsti priešiško valdžiai jausmas, vėl pradėjo atbusti, o taip rūpes tingai puoselėjamas, jis nuo lat tvirtėjo ir galu gale tapo lemtingu.

Neabejoju, kad su pateiktomis mintimis ne visi sutiks ar joms pritars. Tai būtų netgi nenatūralu, tačiau labai norėtusi tik vieno, kad žmonės, eidami į Prezidento rinkimus, iki kurių beliko vos kelios savaitės, atsisakytų abejingumo, giliau susimąstytų ir tvirtai apsispręstų, kuriuo gi keliu ketina eiti į ateitį. Vilnius, 1993.I.12

**Štai, kurie padeda
išlaikyti lietuvišką
laikraštį**

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Balceris E., Tucson	20.00
Duncia J., Wilmington	5.00
Januta D., Berkley	100.00
Jurgelevičius S., Dorchester	15.00
Likanderis E., Chicago	20.00
Misiūnas V., Elizabeth	20.00
Mockaitis J., Lansing	20.00
Rastenis E., Phila.	10.00
Rimkevičius A., Chicago ...	20.00
Saulėnas J., N. Providence ..	25.00
Stukas A., Jackson	30.00
Sutkus A.M.D., Homewood ..	70.00
Valukas S., Bay Harbor Isl. .	10.00
Vilimas J., Chicago	3.00
Švarcas P., Thousand Oaks .	25.00
Misiūnas B., Whitmore L. ...	5.00
Patalauskienė V., Detroit	5.00
Urbonas A., St. Petersburg ...	5.00
Veitas V., La Costa	20.00
Vembrė B., Brockport	10.00
Griauzde A., Avon	10.00
Mikonis Br., Mashpee	10.00
Silas Br., Elizabeth	20.00
Jankus V., Delran	5.00
Capas E., Pompano B.	10.00
Manomaitis E., Juno	10.00
Zvynys J., St. Pete	20.00
Radas J., Livonia	10.00
Statkus E.Rev., Grand R. ...	20.00
L.Š.S.I. Trakų Rinktinė	
Naujoje Anglijoje	50.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

IŠ WASHINGTONO PADANGĖS

Antanas Dundzila

Čia aprašomi reikalai visi atsitiktinai telpa 1992 gruodžio 20 – 1993 gruodžio 20 rėmuose. Eis kalba apie (1) VLIK'o būstinę Washingtono ir (2) Lietuvos atstovavimą JAV Prezidento pareigų perdavimo iškilnėse. Duosime esminius faktus, patirtus tų faktų aiškinimus, kelsime šiokių tokių klausimus bei abejones. Šie reikalai yra svarbūs visai išeivijai. Mažųjų mažiausiai apie juos turime teisę žinoti.

Pradėkime su VLIK'u. Visi žinome, kad 1992 liepos 1 d. ELTOS/VLIK'o veikla pasibaigė ir, bent aš taip maniau, kad šių organizacijų naudota, Washingtono miesto centre prie Du Pont Circle buvusi įstaiga buvo likviduota. Gruodžio 20 d. teko buvoti DuPont Circle apylinkėje, tad, vien įdomumo paskatintas, įkišau nosį į ELTOS/VLIK'o nuomuočių patalpų pastatą. Nustebau, nes pastato vestibulyje pakabintame įstaigų sąrašė, lyg niekur nieko, tebebuvo ir ELTOS/VLIK'o vardai. Grįžęs namo, paskambinau buvusiu ELTOS/VLIK'o telefonu ir vėl nustebau: atsiliėpė mašinoje įrašytas moters balsas ir patvirtino, kad tai ELTA/VLIKas... Tą pačią dieną parašiau laišką Tautos Fondo vadovybei.

Laiške klausiau, kokia iš tikrųjų čia yra padėtis, kas čia per veiklą ir ar tą veiklą Tautos Fondas kokiu nors būdu finansuoja. Žinant Washingtono nuomų kainas, spėlioju, kad tų patalpų nuoma turėjo sukelti bent apie \$1,500 / mėn. – taigi mūsų visuomenei apčiuopiama suma. Taip pat norėjau žinoti, kas pasidarė su VLIK'o turėtu Tautos Fondo balsų bloku, kas dabar tuos balsus valdo. Šiuos klausimus kėliau kaip Tautos Fondo narys ir išeivijos visuomeniniu gyvenimu suinteresuotas lietuvis.

Nemanau, kad esu nekantrus, tačiau iki sausio 15 d. jokio atsakymo iš Tautos Fondo nesulaukiau. Tada sausio 15 paskambinau į New Yorką ir kalbėjausi su Fondo pirmininku Aleksandru Vakseliu. Ponas Vakselis tuoj pat pasakė, kad mano laišką turi ant savo stalo prieš akis ir ruošia jam atsakymą (kas per sutapimas!)...

Fondo pirmininkas man paaiškino esančią padėtį. Pasirodo, prieš kiek laiko Lietuvos valdžia prašė VLI-

Ką tas patalpas palikti naudoti Lietuvos ELTOS reikalams. Deja, besikeičiant vyriausybėms, visas reikalas buvo vilkinamas iki gruodžio pabaigos, kai atvykęs Dr. K. Bobelis pranešė, kad Lietuva tų patalpų neims. Taigi dabar iš tų patalpų kraustomasi ir nuo vasario 1 d. jos grąžinamos savininko žinion. Įdomu, kad savininkas lietuvių atpalaiduoja nuo nuomos sutarties sulaužymo, nes toje apylinkėje patalpų rinka klesti ir tas patalpas išnuomuos kitiems už didesnę nuomą. Vienaip ar kitaip yra aišku, kad bent apie 6 mėnesius nuoma dar buvo mokėta (p. Vakselis dar paminėjo, kad ji buvo didesnė už mano spėliotus \$1,500 / mėn), kad darbą baigus, prieš liepos 1 d. nebuvo susipakuota ar šiaip jau pasiruošta išsikraustymui.

Pirmininkas taip pat paminėjo kad VLIK'o archyvai dabar nebus vežami į Vilniaus universitetą, kaip kad buvo anksčiau planuota bei skelbta. Neaišku kodėl, tačiau sausio bėgyje archyvai bus išvežti į Putnamą, kur 60-čiai metų (labai ilgas laikas!) yra išnuomotos patalpos. Tai irgi idomus žingsnis: atrodo, kad išeivijos karštingė viską veržti į Lietuvą yra atvėsusi. Turėtas mašinas, kompiuterius perims Tautos Fondo įstaiga.

Fondo pirmininkas taip pat pranešė, kad šios įstaigos likvidavimo duomenys bus viešai paskelbti, spėju, spaudoje. Baigiant pokalbį dar pasiteiravo, ar tebereikia rašyti man atsakymą... Atsakiau, kad ne – juk maloniai, džentelmeniškai reikala išsiaiškinome. Gi pokalbio metu visai užmiršau pakartotinai pasiteirauti, kas pasidarė su VLIK'o turėtu Tautos Fondo balsų bloku, kuris, kaip žinia, įtaigodavo Fondo išteklių paskirstymą bei visus kitus reikalus: tikėkimės, kad apie tai irgi bus paskelbta.

P.S. Kai ELTOS / VLIK'o telefonu vėl paskambinau sausio 15 d., telefonas tik skambėjo ir skambėjo: jo niekas neatsakė, nebuvo ir to automatinio įrašo, kad čia ELTA / VLIKas. Žinant, kiek praeityje buvo pastangų VLIKą uždaryti, o ELTAi išleidžiamus pinigus nukreipti kitur ir t.t., aš dabar beveik nuogąstauju ar ir aš nebūsiu prisidėjęs prie tos paskutinės vinies ikalimo į prieš pusmetį šermėnims pagarsintą ELTOS/

Iš Rumšiškių gamtos muziejaus. Dailiai sutvarkytas kambarys ir vaikų žaidimui mediniai baldai. G. Kijauskienės muotr.

VLIK'o karštą... O jei savo gruodžio 20 d. smalsumu tą vinį įkalčiau, tai mea culpa!

1993 sausio 20 d. didžiulių iškilnių, kalbų, paradų bei balių sukuryje, Washingtono prezidento priesaiką davė William Jefferson Clinton'as. Po Nepriklausomybės atstatymo Lietuva čia turėjo galimybę pirmu kartu viešai, niekeno neengiamai ir diplomatinio korpuso neignoruojama, iškilnėse dalyvauti. Be abejo, visiems turi būti įdomu, kaip Lietuva buvo tose iškilnėse atstovaujama.

Prieš skaitydami sekantį sakinį, paimkite nuo širdies priepuolių normaliai naudojamo nitroglicerino tabletes... Ar jau paėmėte? – Jei taip, tai galite skaityti toliau: Lietuva JAV prezidento prisiekdinimo iškilnėse iš vis nebuvo atstovaujama.

Operuojame Lietuvos Ambasadoje sužinotais faktais. Lietuvos ambasadorius Stasys Lozoraitis buvo gavęs kvietimą į iškilmes, tačiau, žinodamas Lietuvos prezidentinių rinkimų kalendorių, savo ranka parašė Clinton'ui padėką ir pranešė, kad dalyvauti negalės. Eiliniam žmogui, ne diplomatui yra nesuprantama, kodėl kas nors kitas, pvz. Ambasadorius Anicetas Simutis, negalėjo Washingtono Lietuvai atstovauti. Žinome, kad sausio 17 d. Ambasadorius Lozoraitis išskrido į Lietuvą. Taip pat iš kitų šaltinių žinome, kad antras svarbiausias kandidatas į Lietuvos prezidentus, dabar einąs prezidento pareigas, Seimo pirmininkas Algirdas Brazauskas, taip pat buvo kviečiamas į Washingtono iškilmes, bet jose taip pat nedalyvavo.

Taigi nenoromis tenka galvoti apie Lietuvos – JAV santykių svarbą ir, bendrai, kas čia darosi?

Svarstant, galima spėlioti, pvz., tokias galimybes.

Lietuvos – JAV santykiuose dvelkia kokia nors diplomatinė šalna, tad Lietuva šiose Amerikos reikšmingose iškilnėse sąmoningai nutarė nedalyvauti. – Atsakymo čia nežinome.

Galima taip pat prileisti, kad vyrauja koks nors įtempimas tarp Ambasadoriaus Lozoraitio ir dabartinės Lietuvos valdžios. Galimybė tokia padėčiai yra, nes Brazauskas su Lozoraičiu yra du patys rimčiausi ir galbūt vieninteliai kandidatai Lietuvos prezidento rinkimuose. Prisiminus Lietuvos Užsienio reikalų ministro nevykusią chirurgiją (DIRVA, I-21), kokiai nors įtampai pagrindo galėtų būti. Atsakymo nežinome ir, turbūt, nesužinosime.

Nenoromis ateina mintis, kad gal dabartinė valdžia Ambasadorių Lozoraitį iš pareigų pašalino, panašiai, kaip kad Užsienio reikalų ministras Gylys pasiėlgė su ministerijos tarnautojais bei bandė elgtis su Washingtono Ambasada (DIRVA, I-21). Kai šį klausimą pastačiau Lietuvos Ambasadai, gavau kategorišką atsakymą, kad Stasys Lozoraitis tebėra Lietuvos Ambasadorium. Ačiū Dievui! (Ir Brazauskas ir Lozoraitis eina į rinkimus iš savo pareigų ne laikinai nepasiliuosavę.)

Peršasi galimybė, kad du svarbiausi kandidatai į Lietuvos prezidentus – Lozoraitis ir Brazauskas – nutarė, kad priešrinkiminė akcija yra svarbiau už valstybės atstovavimą Amerikos prezidento iškilnėse. Paguoda glūdi tame, kad abu kandidatai šiuo klausimu mato mai sutaria: Lietuvos vidaus reikalai, prezidento rinkimai, jiems yra svarbesni už Lietuvos atstovavimą užsienyje. Ar tai yra priderantis bei pateisinamas turimų pareigų vykdymas, tai čia gali būti visokių nuomonių.

Esu girdėjęs ir tokių teigimų: Lietuvos neatstovavi-

mo iškilnėse niekas nepastebės, tai nesvarbus dalykas... Taip pat teigta, kad kvietimas buvo asmeniškai mūsų Ambasadoriui, tad niekas kitas negalėjo iškilnėse jo pavaduoti.

Apie visą reikalą galvojant, nutariau pasiteirauti pas Lietuvos seseris – Latviją ir Estiją. Sausio 22 d. paskambinęs į Latvijos (Washingtono) ir Estijos (New Yorke) atstovybes, štai ką patyriau. Ir Latvija ir Estija JAV prezidento pareigų perdavime buvo atstovaujamos, su pasididžiavimu man buvo užtikrinta. Latvijos buvęs ambasadorius yra pasitraukęs į pensiją, tad Latvijai atstovavo nauju ambasadorium paskirtas, bet dar kredencijalų neįteikęs (Ambasador Designate) Ojars Kalnins. Estijos Ambasadorius jungtinėms Tautoms ir JAV-ėms Ernst Jaakson šiuo metu yra išvykęs į Estiją, tad sausio 20 d. Washingtono Estijai atstovavo Eerick Kross, New Yorke reziduojantis Estijos Ministras – Patarėjas (Minister – Counselor).

Man gaila ir rūpi, kad Lietuva iškilnėse nedalyvavo. Prisimenu "ankstyvesnius" laikus, dar prieš nepriklausomybę bei pripažinimą, kai Lietuvos Atstovas Stasys Lozoraitis organizuodavo bendrą Pabaltijo kraštų atstovų vykimą į Kongreso Rūmus, sausio mėnesio pradžioje išklausyti Amerikos prezidento valstybės stovio (State of the Union) kalbos. Tais mūsų kraštams sunkiais, tamsiais laikais, į atstovavimo progas buvo žiūrima visu rimtumu. (1993-I 22)

Dirva pagerėjo daugiau negu dvigubai. Todėl ir už prenumeratą siunčiu dvigubai. Linkiu nepavargti.

Su dėkingumu
Izabelė Jonaitienė
Clevelandas

APIPLĖŠTA MOTINYSTĖ

Antanina Varkalaitė – Baltrušienė

Kiek mačiau siaubingų, apkrūvintų, paniekintų likimų! Visi jie praėjo pro mano protą ir dvasiai, palikdami neišdildomus pėdsakus uždedami amžiną antspaudą. Kad tik užtektų jėgų ir valios gyventi...

Toji moteris, kuri matydavo mano vaikėlį prie kalėjimo, kartą į kamerą sugrižo švytėdama: jos bylą nutraukė, buvo nekaltai apšmeižta. (Kartais, nors ir labai retai, tarybiniai teismai surasdavo teisybę.) Puoliau prie jos prašydama, kad ji praneštų mano giminiams: tepasiima į kaimą mano sūnų. Bičiulių buvau prašiusi jį tik laikinai pagloboti. Kalinimo pabaigos dar nesimatė. Geroji moteris sutiko pagelbėti. Kaip gaila, kad nebeprisimenu jos pavardės. Kur ji dabar?

Sakėsi, kad yra labai per vargusi ir, žinoma, pirmiausia važiuos pas saviškius. Galvojau, kaip užrašyti jai du adresus ir pavardes, kad prisimintų. Popieriaus nei pieštuko neturėjau. Jai atnešė žieminių palatą, kur po pamušalu pastebėjau baltos drobės bortus. Tuoj švytelėjo mintis. Mano, Lai-mei, prižiūrėtoja buvo davusi keliom valandom adatą užsilopyti rūbus. Prasidūriau pirštą ir savo krauju ant to pamušalo užrašiau sūnelio vardą ir tuometinį adresą Kaune. Daug reikėjo kraujo, kol užrašiau dėdės Igno Kauliaus adresą kaime, netoli Išlaužo...

Kai pro grotas nebesigirdėjo geležinio ratuko bilde-sio, supratau, kad Algėlis – jau dėdės globoje...

Po pusmečio tardymų mane su grupe kitų išvežė į geležinkelio stotį. Lukiškės, paskui – Maskvos Krasnaja Presnia, Kirovo, Sverdlovsko, Novosibirsko, Krasnojarsko kalėjimai – "peresilkos". Pasiečiau Jakutską, paskui Pakrovską, kur laukė katorgiškas darbas plytinėj. Pirmas laiškas nuo sūnaus, kuriame vadino mane mama...

Prasidėjo antrasis mano tremties etapas. Laukė dar septyneri metai beteisės, pažemintos egzistencijos, apšviestos menkute viltimi...

Antanina BALTRUŠIENĖ
Mokytoja pensininkė

VIETOJ EPILOGO

Tai, ką papasakojo Antanina Baltrušienė, žinoma, negali atspindėti VISOS penkiolika metų trukusios kančios. Tačiau jos išlieta-me skausme tūksiančiai buvusių tremtinių atpažins savąjį, jos prisiminimai atgai-

(Pabaiga)

vins kitų nekaltai nukentėjusiųjų dvasioje kažkada išgyventas netektis, patirtą ilgesį ir sielvartą. Skausmingi žmonių likimai susilydė į vieną bendrą visos tautos tragediją, nudažiusią tuščius istorijos puslapius raudona spalva.

"Nėra dienos, kad nepri-

siminčiau to košmaro", – pasakė man Antanina Baltrušienė. Ir nors dabar, senatvėje, abu jos sūnūs ir anūkai – didelė paguoda ir džiaugsmas, jokia jėga neužgniauši į širdį sugrižtančių gaudžių prisiminimų, kruvina puta beatvilnijančių per atminties jūrą...

Nijolės PAULIUKVIČIENĖ
"K.t." korespondentė

Antanina Varkalaitė – Baltrušienė

MANO TĖVUI KNYGNEŠIUI PETRUI VARKALAI

Kaip pasišventęs Tu
nešei gimtinei šviesą,
nebodamas pavojų
anei piktų žandarų.
Bėrei Tu spindulius
"Aušros" ir "Varpo" tiesą,—

Kaip "žemskiai" Tave suėmė,
kalėjiman ir karcerin uždarė.

Kaip prakaitu Tu,
laistei gimtą žemę,
Auginai žirgus,
biteles kalbinai sode,
Tėvynės ateitis,
Tau širdį jaudino neramiai,
Po caro priespaudos
vėl tapusi laisva.

Kaip skaudžiai pergyvenai Tu,
Kai vėl Rytų kaimyno batas
Pradėjo mindžioti Tėviškės laukus,
Kai žirgus Tavo išvedė,
iš klėties išvežė javus!

Kaip garsiakalbiai skelbė
svetimais žodžiais
svetimas įdėjas,
Kai kito krašto dainos
po mūsų laukus skambėjo.

Su širdgėla sakei—
Gyvenimas veltui praėjo,

Sakei – draugai ir Tu
be reikalo kentėjot.

O ne,
Tu klydai,
Tėve,
darbai tų knygnešių
Vėl atgimė širdy
Tavo anūkų ir vaikų!

O jei ne Tu
Ir tie pilki didvyriai,
Šį atgimimo džiaugsmą
ar būtumą patyrė?!

Menu kaip merdėjai
brangus Tėveli
Ant amžinybės slenksčio
Ir laukei
paskutinio patepimo
Ir laiminai mane
suklupusią ant kelių

Tau ašara virpėjo
jaunystę prisiminus.

IŠ JACHTOS LIETUVA RAŠO GEDIMINAS PILAITIS

Gruodžio pabaigoje atsiveikinę su egzotiškąja Australija, Pertho lietuviui gražiai palydėti iš Frimantlo jachtklubo išplaukėme į Indijos vandenyną. Saulėtoje Australijoje tautiečiams esame dėkingi už svetingą priėmimą ir pagalbą. Labai dėkingi esame už naują spinakerį, nežinomų vandenų jurlapius, Melburno "Talkos" kooperatyvas padovanojo tūkstantį dolerių.

Vakarų Australijoje gyvenom dešimt dienų pas vietinius lietuvius, kurie tikrai svetingai priėmė ir vaišino visą laivo igulą ir supirko maistą kelionei į Afriką. Beto jie nupirko navigacijos antenas – \$1600.00. Radaras irgi yra sugedęs, palikom vakarų Australijoje. Remontas kainuos \$1200.00 Juozas B. Jasas prižadėjo atsiųsti į Keiptauną (Pietų Afriką). Reikia finansinės pagalbos. Didelę paramą mums suteikė jų sportinės organizacijos.

Įveikti Indijos vandenyną vienu ypu ne taip paprasta jau vien dėl to, kad kažkur pusiaukelėje reikia pasi-pildyti gėlo vandens, kai kurių maisto produktų atsargas.

Išplaukę iš Australijos kilom link ekvatorinių vandenyno platumų. Pagal daugmetes sinoptikų prognozes yra palankesni vėjai išengti tropinius ciklonus. Maršrute buvo nužymėtas trumpas stebtelėjimas Maurikijaus salose, o iš ten jau tik du tūkstančiai jurmylių iki Keiptauno.

Kapitono S. Kudzevičiaus prognozės neapvydė. Vėjo genami beveik visą laiką plaukėm pasikėlę spinakerį, per parą vidutiniškai įveikdami 160 jurmylių. Tiesa etapo pabaigoje, patekę į anticiklono erdves, buriavome lėčiau. Galutinis rezultatas patenkinamas – tris tūkstančius jurmylių įveikėm per tris savaites. "LIETUVA" sekminga, jau prisišvartavusi Marikijaus pakrantėje Port Louise uoste.

Jachta – ne pirmos jaunystės. Nevalyta, moliuskais apaugusi, bet jos atsparumas vėjams ir bangoms tiesiog stebinant.

Indijos Vandenynas nesisiskiria nuo kitų jau mums

žinomų vandenynų. Per tą laiką sutikom tik kelis laivus, porą kart stebėjome tu-nus vaikančius delfinus prasilenkėme su banginių grupėm. O skraidančių žuvelių pilna, kaip ir visuose vandenynuose.

Visi vyrai žino savo pareigas Žvaigždėtoje vandenyno paskliautėje. Jonas Limantas su sekstanu atkakliai tyrinėja padėtį ir laiką. Plaukia su mumis iki Maurikijaus Pertho lietuvių kunigas Alfonsas Savickis. Eina jachtos kapeliono pareigas, praskaidrino mūsų apdruskėjusias sielas, atnašauja Šv. mišias. Ar tik ne-pirmas toks įvykis Lietuvos jūrinio buriavimo igulai. Laivo kapelionas prižadėjo artimiausiu laiku apsilankyti Lietuvoje.

Port Louis uoste stovėsi-me tris paras. Tik spėjome susipažinti su apylinkėmis. Dvi nedidelės vulkainės kilmės salelės, Maurikijaus respublikoje gyvena apie milijoną žmonių. Yra kinų, vietinių kreolų, bet daugumą sudaro išeiviai iš Indijos.

Maurikijus neseniai išsi-kovojo nepriklausomybę Dominuoja prancūzų kalba islamas bei induizmas.

Vietinės valdžios parei-gūnams tam tikrą įspūdį pa-liko australiečio Vytenio Šliogerio parūpintas reko-mendacinis laiškas Rodri-gues salos gubernatoriui ir ryšių ministrui Serge Clair. Jį parodžius visi reikalai ju-dėjo dar sparčiau. Iš trum-pų pašnekusių su vietiniais gyventojais spėjome patirti, kad Lietuvos vardas jau ži-nomas ir čia.

Šias eilutes rašau kada garsiakalbis per visą uosto rajoną retransliuoja mued-zilmonų maldą iš centrinės mečetės. Visi garbina visa-galį Alacha.

Dabar čia yra sausra, kalnuose vysta cukraus švendrių pašėliai. Alachas, lyg išgirdęs muedzino mal-dą, šią naktį atsiuntė drung-ną lietutį. O mums tegul at-gena palankų vėją iki pat Keiptauno, nes rytoj pakel-sime bures.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujamų ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekmdieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

SKAUSMUOSE GIMUSIOS TAUTOS KRAŠTE

Henrikas Stasas

Apatiniame muziejaus aukšte yra 12 salių, kurios skirtos archeologiniams radiniams iš įvairių Meksikos vietų. Tarp jų pažymėtinos yra Teolihuacano ir Mexica salės. Pastaroji, tarp saugojančių iškasenų, išsiskiria tiesiog baimę sukeliančia karo dievo motinos Coatlicue statula. Čia pat didelis 24 tonų aztekų kalendorius, kuris laikomas neoficialiu Meksikos simboliu. Tai Montezumos laikmečio kūrinys, kuriame sudėtos visos ano meto astronominės žinios. Toliau Maya genčiai skirta salė taip pat labai gausi iškasenomis iš šios tautos paslaptingos civilizacijos laikmečio.

Kitose salėse ištisi indėnų kaimai ir gyvenviečių maketai, kurie nepaprastai vaizdingai nušviečia visą indėnams priklausiusią teritoriją. Taip kiekvienoj salėj čia sutinkama vis įdomesnių archeologinių radinių, kurie pilnai supažindina lankytoją su ten gyvenusių tautų praeities kultūra bei civilizacija. Tačiau jei muziejus ir būtų tuščias, tai būtų verta bent jo architektūra pasigėrėti. Jau tik įžengus į muziejaus kiemą pirmas žvilgsnis užkliūva už milžiniško "skėčio", kuris dengia visa didžiulį muziejaus kiemą. Šis iškeltas 15 m. ir uždenigia 4428 kv. m. kiemo, o sveria 1600 tonų. Be to reikia įsivaizduoti, kad šis milžiniškas svoris laikomas centre vienos kolonos. Įdomi ir pati kolona savo mitologiniais reljefais, per kuriuos žiedine forma iš viršaus teka vandens srovė. Tad šį muziejų tikrai verta pamatyti.

Taip po gana paviršutiniškų muziejaus apžiūrėjimų su savo dviem bendrakeleivėm grįžau į viešbutį, nes šį vakarą buvo numaty-

ta gana įdomi programa, t.y. buvom numatę susipažinti su Mexico City naktiniu gyvenimu arba pažinti "sabor mexicana" – kas tikrai yra meksikietiška.

Mexico City naktinis gyvenimas, kaip ir kiekvienam pietietiškam mieste: marga spalvis, lengvas, svaigus ir turistus viliojantis. Šio vakaro programą sudarė: geram restorane vakarienė ir meksikiečių folkloro šokiai viename iš naktinių klubų.

7:30 val. vakaro autobusu išvykome į numatytą vietą. Tamsiomis gatvėmis važiuojome iki Vasquez de Mella. Čia kiek paėjus įkalniui, tarp žalių medžių stovėjo kolonialinio tipo pastatas La Hacienda de los Morales. Tarp liepsnojančių deglių vedė platus takas į pastatą, kurio priekines kolonas dengė žali vijokliai, o terasą puošė eilė žydinčių oleandų ir dekoratyvinių krūmų.

Vietos aplinka daugiau priminė seną dvarą, negu didmiesčio restoraną. Iš pirmo įspūdžio buvo galima spręsti, kad ši vieta slepia tolimą praeitį. Tačiau Hacienda de los Morales praeitis daug gilesnė, negu tikėjau. Pasirodo, kad šis pastatas net mena konkvistadorų laikus, kada Ispanijos karalius aztekų nugalėtojams teikė įvairias privilegijas ir dalino dovanas. Ši vieta su plačiom apylinkėm anuo metu atiteko pačiam vadui Hernan Cortes, kuris čia įkūrė sau dvarą. Vėliau šiame dvare pirmasis Meksikos vyskupas Juan de Zumarraga pradėjo auginti šilkmedžius, kuriuos vadino ispaniškai moreras. Tačiau vietos gyventojams šis medžių pavadinimas buvo svetimas ir jie juos vadino moralles. Tad tuo vardu ir liko dabartinės Hacienda pava-

dinimas. Pagrindinis dvaro pastatas čia buvo statytas 16-me šimtmečiuje.

Amžių būvyje dalis jo sunyko. Liko tik pamatai ir pagrindinė dalis, kuri restauruota ir šiandien dar stovi. Prieš porą šimtų metų Hacienda nupirko Don Eduardo Cuevas Rubio, kurio šeimos nuosavybėje ji išliko iki šios dienos. Tad neuostabu, kad ir šiandien joje dar dvelkia 16 šimt. atmosfera.

Restoranas čia išsidėstęs keliuose erdviose salėse. Skoningi praeitų šimtmečių stiliaus baldai ir nestiprus apšvietimas suteikia vidaus aplinkai jaukią ir malonią atmosferą. Valgio patiekalai meksikietiški ir tarptautiniai, pagal kiekvieno svečio skonį. Taip pat ir gėrimai tarp kurių, žinoma, vyrauja populiariusis meksikiečių gėrimas "Margarita".

Po šios Fiesta Mexicana su gera nuotaika vykome į antrąją šio vakaro programos dalį. Miesto gatvėse jau buvo atgijęs nakties gyvenimas, ir "Rausvoj zonoj" (Zona Rosa) rėkiančių spalvų reklamos kvietė praeivius į kinas, barus, naktinius klubus ir kitas pramogas. Sustojome prie vienos nemažos aikštės, kurioje buvo daugybė žmonių ir iš visų kampų skambėjo muzika bei dainos.

Čia buvo galima pajusti ir išgyventi tikrąjį "sabor mexicana". Čia buvo bent tuzinas, jei ne daugiau, mariachi orkestrų ir dainininkų, kurie už nedidelį atlyginimą siūlė savo meną. Du gitaristai, du trompetistai, du smuikininkai ir vienas dainininkas sudarė šio ansamblio sąstatą. Tipiškai meksikietiškas ir jų repertuaras su populiariomis dainomis, kaip La Negra ir Guadalupe. O labiausiai išpo-

pulいた garsioji La Cucaracha, kurią kiekvienas vaiką čia gatvėje dainuoja.

Šios dainos melodija gana linksma, tačiau jos tekstas sukelia tam tikrą skausmą ir nusivylimą. Mat tai revoliucijos laikų palikimas, apie nelaimingą karo invalidą, kuris šioj dainoj ironiškai lyginamas su tarakonu.

Nors Meksikos muzikai daug įtakos turėjo ispanai, tačiau yra ir kai kas paveldėta iš prancūzų. Štai kad ir ta populiarioji mariachi muzika. Tai grynai prancūzų kilmės žanras. Pats žodis mariachi yra kilęs iš prancūzų mariage. Mat maksimalijono laikais mariachi orkestrai paprastai grodavo vestuvių pokylio metu, tad šiuo pavadinimu jie liko ir iki šios dienos.

Plaza Garibaldi buvo pilna žmonių ir mariachi muzika skambėjo visoj aikštėj. Netoli aikštės buvo ir naktinis klubas, reikėjo pereiti tik San Camilito gatvę ir pasukti į Plaza de Santa Cecilia. Klube vyko Meksikos folkloro ir kabaretinio pobūdžio programa. Klubas neištaigingas, tipiško Meksikos stiliaus, pritaikytas daugiau vidutiniam luomui. Vidus buvo dar dekoruotas Kalėdų sezono spalvuotomis šviesom bei blizgučiais. Salės centre pakilusi estrada ir šalia jos paauskstinimas orkestrui.

Pirmiausia į estradą išbėgo meksikietiškas kaubojus, kuris pademonstravo gana komplikotą laso virvės valdymą. Toliau sekė eilė grupinių ir solo šokių, palydint triukšmingam orkestrui, solistai dainininkai, cirko akrobatika ir t.t.

Gal įdomiausia programos dalis buvo meksikiečių tautiniai šokiai, kurie labai temperamentingi, spalvingi ir su ryškiu tautos charakteriu, iškeliančiu jos identitetą. Tipiška ispanų tautinių šokių žymė yra kojų judesiai, pagal kuriuos atitinkamai veikia ir kitos kūno dalys. Be to šokiuose jautėsi daug indėnų charakterio bei primityvumo. Ispaniško atspalvio čia buvo daugiau šokėjų rūbuose ir muzikoje.

Aztekų laikais šokiai sudarė pagrindinę religijos bei magiško ritualo dalį. Tada šokius atlikdavo tik vyrai, ir šokiams būdavo naudojami primityvūs instrumentai, kaip caracola, ocarina ir būgnai. Šokius atlikdavo šventyklose arba Cuicalli šokių namuose, kurie paprastai būdavo netoli Macuilochtl muzikos ir šokių dievo šventyklos. Tačiau ispanai 1521 metais užėmė Meksiką ir pakrikštiję aztekus, jų religinių jausmų išraiškos būdo nepanaikino, bet skatino ir toliau švenčių apeigo-

se šokti įprastus šokius. Todėl ir dabar meksikiečių šokuose jaučiamas mišinys krikščioniškos minties ir pagoniško skonio.

Po šokių estradoje dar pasirodė meksikietiškas baritonas, kuris savo rėkiančiu balsu atrodė norįs užgošti toki pat garsų ir triukšmingą orkestrą. Po jo grupė šokėjų, apsirengę spalvingais rūbais inscenizavo kalėdinę giesmę "Venite adoremus" ir galiausiai keli komiški cirko akrobatai ašbaigė programą.

Apie 12 val. palikome klubą, nors jis čia veikia iki 4 val. ryto, ir grįžome Plaza Garibaldi. Meksikiečiai dar vis kiek galint ilgiau norėjo pratęsti Fiestas Tradicionales ir linksminosi iki ryto. Kiek pasižvalgę po aikštę grįžome į viešbutį.

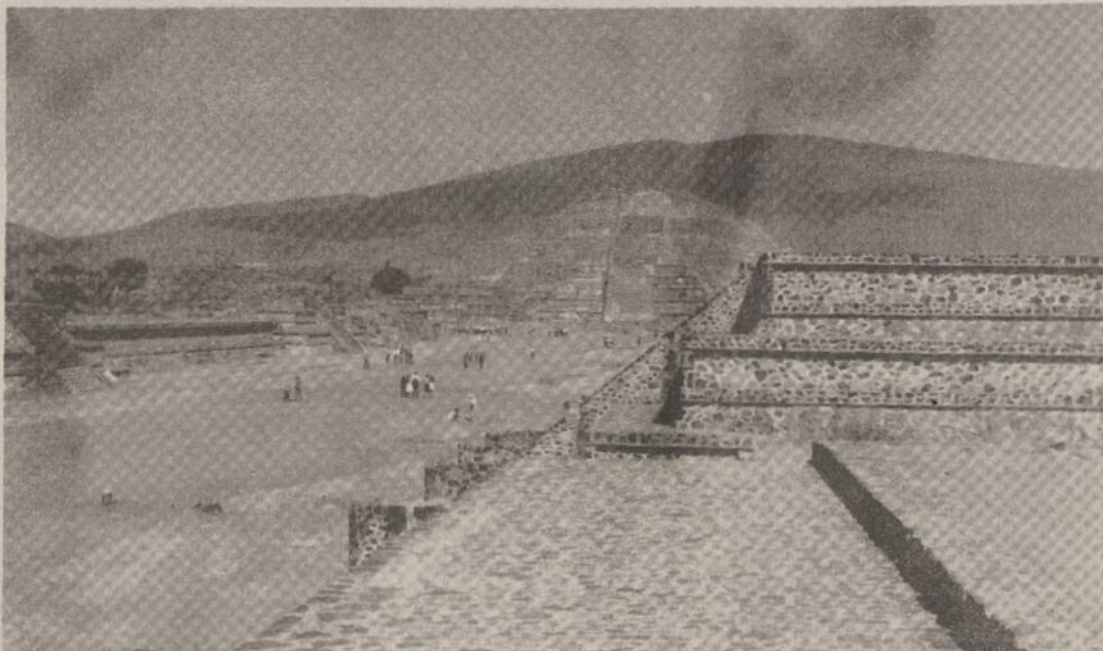
Sekantį rytą po pusryčių vykome į Guadalupės šventovę, o iš ten į Teotihuacan vietovę pamatyti piramidžių.

Ryto oras buvo puikus ir dangus giedras. Mat iki gegužės mėnesio čia beveik niekad nelyja. Saulė spindėjo virš miesto gatvių, kurios šiuo laiku jau buvo pilnos važiuotų ir pėsčių, skubančių į darbus. Iš Juarez gatvės tuoj pasukome į Paseo de la Reforma, kur prabangios parduotuvės jau laukė pirkėjų, o šalia stovėjusios indėnų moterys siūlė praeiviams savo audinius, rankdarbius ir kitus suvenyrus. Privažiavus aikštę su Montezumos ipėdinio Cuitlahuac paminklu, pasukome į Calzada de Guadalupe gatvę, kuri vedė tiesiai į garsiąją Meksikos šventovę.

Ši Naujojo pasaulio šventovė, katalikiškame pasaulyje lygiai taip reikšminga, kaip Portugalijos Fatima ar Prancūzijos Liurdas. Guadalupe, sakyčiau, net reikšmingesnė, nes niekur religinis atsivadavimas ir tikėjimas nėra toks ryškus ir stiprus, kaip šioje vietoje. Mat šioje vietoje išskirtinėmis sąlygomis gimė krikščionybė, ir aztekų bei katalikų religijos čia jungėsi į bendrą gilų tikėjimą.

Juk pagrindinis šios stebuklingos vietos veikėjas taip pat buvo indėnas, senosios aztekų religijos išpažinėjas, ir tik vėliau tapo krikščioniu. Stebuklingojo Guadalupės vieta yra viename Mexico City priemiestyje, visai netoli centro. Čia dideliame plote iškyla labai įspūdinga, moderni bazilika, toliau nuo jos į kalną atsirėmusi senoji bazilika su dviem koplyčiom kapučių ir indėnų, ir pačiame kalne Santiago-Tlaltelolco senoji bažnyčia ir kapai.

(Bus daugiau)

Archeologinė Teotihuacan zona. Toliau Mėnulio piramidė.

H. Staso nuotr.

IEŠKANT LIETUVAI KELIO Į PASAULĮ...

Pranas Joga

"American Society for Testing and Materials" (ASTM) organizacija, kurios tikslas yra išvystyti standartus, apimančius pobūdį ir kokybę medžiagų, produktų, sistemų ir patarnavimų. ASTM organizacija įkurta 1902 metais. Praeitais metais turėjo 33.251 narį, kurie dirbo pasiskirstę į 132 komitetus. Organizacijos darbas apima veik visus produktus ir specialybes. ASTM leidžia mėnesinį žurnalą "Standardization News", kurį gauna kiekvienas organizacijos narys.

1992 gruodžio mėnesio numeris buvo skirtas Singapuro, Izraelio, Vengrijos, Lietuvos, Abisinijos, Zimbabvės ir Indijos standartų aptarimams.

Keturi puslapiai skirti straipsniui, kuriam medžiagą paruošė Kestutis Gaučys, direktorius Lietuvos Respublikos standartų įstaigos Vilniuje. Straipsnį redagavo Rudy Rutelionis, ežekutyvinis viceprezidentas Evergreen Information Technologies, Inc., Virginia valstijoje.

Čia noriu suglaustai perduoti straipsnyje iškeltas problemas ieškant Lietuvai kelio į pasaulį.

Straipsnyje Gaučys sako: "Lietuvos ekonomija ir gyvenimo lygis buvo kontroliuojamas Sovietų Sąjungos valdžios tiesioginiai ir per standartus, kurie buvo nustatyti USSR standartų komiteto (GOST). Standartai ir produktų kokybės kontrolė buvo privaloma".

Dėl žemos produktų kokybės Lietuva turi mažai galimybių atrasti naujas rinkas pasaulio prekyboje. Prarandant Rusijoje prekybines galimybes didėja ekonominė krizė, nes nėra pajamų pirkti žaliavoms ir mokėti algas. Lietuvai neturint patyrimo vakariečių gamyboje ir prekyboje dar labiau prastina produktų kokybę ir mažina galimybes prekybinei konkurencijai.

Artėja laikas, kada įmonės arba bankrutuos arba bus priverstos pakelti gamybos kokybę. Produktų gamybos kokybės kontrolė yra neįmanoma be modernios technologijos, tinkamos produktų inspekcijos.

1991 metu pabaigoje buvo suorganizuota Lietuvos Respublikos Standartų įstaiga (LST), kurios direktorius skiriamas ministerio pirmininko. Įstaigoje dirba 30 tarnautojų.

LST tikslas yra gamintojams padėti išspręsti kai kurias kokybines proble-

mas.

Pagrindiniai LST darbai, kaip nustatyti valdžios, yra:

- Propaguoti standartus, instrumentų kalibravimą ir gamybinės kokybės kontroliavimą;
- Organizuoti standartizavimo sistemas;
- Organizuoti instrumentų kalibravimą;
- Igalinti kalibravimo vienodumą.

LST finansuojama valstybės, bet lėšų pakanka tik algoms ir nebelieka įstaigos inventoriaus moderninimui. Darbai atliekami senu metodu – su plunksna ir pieštuku.

Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, siekia prekybinių ryšių su Rytai ir Vakarais. Norint tai atsiekti, reikali atkreipti dėmesį į sekančius veiksmus:

- GOST standartai yra lengviau pritaikomi prie techniško Lietuvos įmonių pajėgumo;
- GOST nesudaro kalbos sunkumų Lietuvoje;
- Tarptautiniai ir kitų valstybių standartai turi aukštesnius techninius reikalavimus ir reikalingi vertimo į lietuvių kalbą;
- Negalima "priversti" gamintojus naudoti standartus su griežtesniais reikalavimais;

e) Jei gamintojas atranda paklausą savo produktams tai jam nesvarbu ar produktai atitinka bet kokius priimtus standartus.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus motyvus Lietuvos standartams principai apibrėžiami sekančiai:

- Lietuvos ir Gost standartai yra grynai savanoriški išskyrus tuos, kurie yra privalomi įstatymais;
- Paliekama gamintojui pasirinkimas gaminti produktus pagal savo standartus jei jis nepajėgia gaminti pagal Lietuvos ir GOST standartus.

Lietuva paveldėjo GOST sistemą produktų kokybei. GOST metodai neleido jokių išimčių todėl daugeliu atveju buvo gamintojams sunkenybė. Ekonominės sankcijos ir administracinės pabaudos buvo skiriamos įmonėms ir pavieniams asmenims jei GOST standartų reikalavimai buvo neišpildomi.

Kvalifikacijos dokumentų klastojimas, mažamokslių inspektoriai, gamintojų nepajėgumas išpildyti standartų reikalavimus, trūkumas atidumo, korupcija prisidėjo prie gamintojų neigiamos nusiteikimo standartų, inspekcijos ir dokumenta-

Dalis publikos per "Lietuva Barcelonoje" video juostos demonstracinę Aklgimanto Kezio galerijoje Stickney, IL prie Chicagos

cijos atžvilgiu.

Gamintojai buvo verčiami priimti ir mokėti už GOST nustatytą "kokybės inspekciją. Tai paliko neigiamą pramonės vadovybės nusistatymą kokybinės inspekcijos atžvilgiu. Iš metų į metus privaloma gamybos kvota ir GOST kokybės reikalavimai padarė sunkiai įmanomą perėjimą į laisvos prekybos rinką.

Įvairių sričių produktams Lietuvoje yra tyrimų įstaigos ir bandymų laboratorijos, kurios šiuo metu mažai naudojamos ar visai nenaudojamos. Patyrę specialistai išsiskirstę, instrumentai ir mašinos dingusios.

Lietuvoje dauguma gamintojų nesupranta kokybės svarbos. Reikia tarptautinius standartus populiarinti, gamintojus auklėti. Deja, tam nėra ekspertų ir pinigų.

Instrumentų kalibracija, nežiūrint jų paskirties, buvo privaloma buvusioje Sovietų Sąjungoje. Tai atlikdavo GOST standartų ir instrumentų kalibravimo stotys. Šios pareigos buvo kai kada deleguojamos paskiroms įmonėms ir organizacijoms. 1992 kovo 26 Lietuvos valstybinių nutarimu panaikintas privalomas instrumentų kalibravimas. Įmonės pačios turi nuspręsti ar joms reikalingas instrumentų kalibravimas.

Išimtis – aplinkos taršos, sveikatos, okupacinio saugumo, maisto kokybės, matų prekių kiekiui, energijai ir patarnavimo sritims paliktas privalomas instrumentų kalibravimas.

Dėl sumažėjusio reikalavimo kalibruoti instrumentus valstybinės kalibravimo stotys atsidūrė finansinėje krizėje. Kalibravimo standartai netikrinti jau daugiau negu penkeri metai, kalibravimo instrumentai susidėvėję. Kalibravimo centrai nenori daryti jokių patobulinimų dėl grėsiančių mokesčių pakėlimų.

Pamažu Lietuva mezga

RUSIJA KOVOJA SU INFLIACIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

dabar Maskvos centrinėse parduotuvėse kainuoja 450 rb. Vidutinis mėnesinis atlyginimas pakilo ir siekia 13.000 rb. Tokia suma buvo pateikta minėtoje spaudos konferencijoje, tačiau daug žmonių tokio atlyginimo negauna, ypač mokytojai, gydytojai ir kai kurie kiti tarnautojai.

Atsiliepdamas į kylantį nepasitenkinimą, Kongresas nutarė beveik dvigubai padidinti (nuo 2250 iki 4200 rb.) pensijas. B. Fiodorovas kritikavo šį nutarimą, pažymėdamas, kad algų ir pensijų didinimas pakenks biudžeto subalansavimui.

Kongresas ruošia nutarimą, kuris suvaržytų jau ir dabar lėtą privatizacijos procesą, suteikdamas didesnes teises darbo kolektyvams, kurie perimtų valstybės nuosavybę. Toks nutarimas pakirstų privatizacijos programą ir neleistų valstybės nuosavybėje esantiems fabrikams būti privačioj nuosavybėj. Tuo pačiu būtų dar labiau pakenkta laisvos rinkos ekonomikai, kuri jau rodė gyvybingumą. Rusijoje yra užregistruota daugiau nei 146.000 privačių įmonių ir 5.600 didelių valstybinių įmonių perorganizuota į akcines bendroves.

A. Čiubaj nuomone, pra-

ryšius su Europos kraštų standartų organizacijoms. Tai slenka labai pamažu dėl valiutos stokos. JAV gyvenant lietuviai padeda sudaryti ryšius su "American Society for Quality Control" ir ASTM. Pastaroji padovanojo LST visų standartų rinkinius, kurie sudaro apie 70 tomų.

Pranas Joga yra ASTM organizacijos narys nuo 1978 metų. Šiuo metu yra F09.94 sekcijos pirmininkas. Ši sekcija apima padingų terminologiją.

ėję metai buvo sunkūs dėl politinių oponentų veiklos, o dabar reiktų surast ambicingus tikslus ir artimiausiu laiku, per ateinančius du mėnesius, parduoti įmones aukcionuose.

B. Fiodorovas pripažino, kad finansinės kontrolės programa buvo karštai aptarinėjama, negavo šimtaprocentinio pritarimo, bet ji būtina, jei norima padidinti gamybą.

Kongresas atšaukė Černomyrdino pereinamųjų metų gruodžio 31 d. nutarimą, kuris apribojo maisto produktų gamybos pelną. Tai nėra teigiamas vyriausybės ekonomikos politikos ženklas.

Pažymėtina, kad dabartinė kova dėl ekonominės politikos vyksta nacionalinio referendumo Rusijos konstitucijos klausimų fone, kuris įvyks šių metų balandžio mėn. 11 d.

LIETUVIŲ FONDAS PRANEŠA DĖL PARAMOS IR STIPENDIJŲ GAVIMO

LIETUVIŲ FONDO taryba praneša, kad iš 1993 metų numatomo pelno paramai gauti prašymai turi pasiekti Lietuvių Fondo raštinę ne vėliau š.m. kovo 15 dienos bendrai paramai gauti. Ir iki balandžio 15 dienos stipendijoms.

Prašymų formos gaunamos Lietuvių Fondo raštinėje 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629, telf. 312-471-3900.

Visi prašymai turi būti užpildyti, pilnai atsakant į visus klausimus. Nepateiktus reikalaujamų duomenų ar nepilnai atsakius į klausimus, tokie prašymai nebus svarstomi.

Tos pačios sąlygos taikomos išeivijos ir Lietuvos prašytojams.

DAUG SIUNTINIŲ KELIAUJA Į LIETUVĄ

Edvardas Šulaitis

Šiais sunkiais Lietuvai ekonominiais laikais bet kokia parama ten gyvenantiems tautiečiams yra labiau negu reikalinga. Ta labai gerai žino Amerikoje isikūrę lietuviai, kurie stipriai remia savo gimines bei artimuosius ar net vien tik pažįstamus tėvynėje.

Šioje srityje viena iš stambesnių pozicijų užima rėmimas siuntiniais. Tokiu būdu iš čia į Lietuvą patenka daug visokių gėrybių: rūbų, maisto, vaistų bei kitų labiau reikalingų dalykų.

Chicagoje yra įsikūrusios gal penkios tokių siuntinių persiuntimo bendrovės, kurios padeda pakietų persiuntimui į Lietuvą. Šių bendrovių tarpe pirmuoju smuiku groja "Transpak" vardu pasivadinusio įstaiga, kuri yra įsikūrusi Chicago Marquette parke (2638 W. 69 St.) ir kuriai vadovauja Romas Pukštys.

Buvo proga apsilankyti šioje įstaigoje ir pasikalbėti su pačiu vedėju bei kitais įstaigos tarnautojais. Prieš daugiau negu 5 metus pradėjęs šį darbą tik vienas, dabar jis jau turi dvi nuolatinės padėjėjas ir eilę kitų talkininkų. Pernai jo įstaiga labai buvo apkrauta darbu, nes čia, turbūt, turėjo įtakos pablogėjusios ekonominės sąlygos Lietuvoje ir daugelis Amerikos lietuvių vis labiau nori prisidėti prie tėvynėje gyvenančiųjų nedateklių sumažinimo. Ypatingai didelis siuntinių srautas ėjo rudenį ir prieš šventes. Tačiau ir po jų, Amerikos lietuviai nelabai sumažino paramą siuntiniais. Net ir dabar kas savaitę ši bendrovė išsiunčia po vieną konteinerį su 25-30 tūkstančių svarų įvairių gėrybių.

Romas Pukštys pažymėjo, jog per jo firmą siunčiami pakietai visada tvarkin-

gai pasiekia gavėjus, dažniausia per du mėnesius laiko. Tačiau kartais jie nueina ir per 6 savaites arba dar ir anksčiau. Iš Chicago pakietai keliauja traukiniu arba sunkvežiniu į Baltimorės, New Yorko arba Montrealio uostus. Iš ten jau laivais jie pasiekia Rygą arba Taliną. Kartais siunčiami ir per Klaipėdą, nors čia prekių priėmimas nelabai gerai dar sutvarkytas. Galima sakyti, kad siuntiniai yra siunčiami per tuos uostus, kurie tuo metu yra mažiausiai apkrauti. O iš tų uostų jie pristatomi tiesiai gavėjams į namus be jokio pridėtinio mokesčio. Viskas yra įskaitoma į, palyginus, nedidelę persiuntimo kainą, kuri sumokama Chicagoje atiduodant siuntinius. Siunčiant 100 svarų arba daugiau vienu adresu, yra daroma nuolaida.

Įstaigoje be savininko, dar dirba kita ilgalaikė tarnautoja Janina Rupeikienė, kuri eina išdininkės-sekretorės pareigas. Prieš kurį laiką prie kompiuterio pradėjo dirbti Vytutė Baltrušaitienė. Juodvi abi sąžiningai patarnauja klientams, kurių čia tikrai netrūksta. Čia tautiečiai kreipiasi ne vien tik siuntinių reikalu, nes firma dar padeda pinigų pervedime, o taip pat ir maisto pakietų artimiesiems Lietuvoje užsakymu. Bendrovės vedėjas Romas Pukštys pats dažnai važiuoja Lietuvon ir daro kitokius patarnavimus klientams.

Ši įstaiga prisideda ir prie labdarybės. Ji nemokamai persiunčia siuntinius Carito ir Balfo organizacijoms, kurios rūpinasi į nelaimę patekusiems tautiečiams Lietuvoje. Ji nemokamai persiuntė Lietuvos Katalikų Akademijai dr. V. Skuodžio surinktas dvi to-

Romas Pukštys, Chicagoje veikiančios siuntinių į Lietuvą siuntimo bendrovės "Transpak" vedėjas savo raštinėje.

Ed. Šulaičio nuotr.

nas vertingos medžiagos. Pats Pukštys savo pinigais nupirko ir atsivežė apie 200 medžio drožinių iš Lietuvos, kurie dabar patalpinti Medžio drožinių muziejuje Lemonte prie Chicago. Tai didelis kultūrinis jo įnašas į šio krašto lietuvių veiklą. Jis ir kitais būdais remia lietuviškus reikalus.

Čia reikia pažymėti, kad Romo Pukščio sūnus Tomas yra Amerikos ieties metimo čempionas, Barcelonos

olimpinių žaidimų dalyvis, pagal neseniai pasirodžiusią geriausio pasaulio žaidėjų klasifikaciją užėmęs 7-tą vietą ieties metime visame pasaulyje.

Reikia manyti, kad "Transpak" įstaiga, kaip seniausia į Lietuvą siunčianti siuntinius bendrovė, ir toliau sąžiningai padės mūsų tautiečiams, norintiems palengvinti Lietuvos gyventojams pergyventi dabartinius sunkumus.

LINKSMA ŽINIA IŠ KLAIPĖDOS

Dienraštis "Klaipėda" gruodžio 24 d. laikos pirmame puslapyje rašo, kad gruodžio 23 d. Klaipėdos valstybinėje naftos įmonėje, valstybinė komisija inspektavo naują technologinę liniją, galinčią priimti mazutą iš laivų. Todėl dabar atsiranda jau garantija Lietuvai, kad ji neliktų be skysto kuro, jeigu dėl kokių nors priežasčių komplikuočiasi santykiai su Rusijos tiekėjais.

Šiuo reikalu yra pateikta ir daugiau duomenų. Štai dalis jų:

"Linija pastatyta maždaug per pusmetį, nors pagal normas tokiai statybai galėjo prireikti pusterčių metų. Tačiau žmonės, suprasdami šios linijos ekonominę ir politinę svarbą, trisdešimt vienu metu komercinė projektinė firma "Kuras" projektavo, o septynios statybos ir montavimo darbų organizacijos bei pačios įmonės pagrindinės tarnybos ikandin dirbo. Statybos montavimo darbus atliko rangovai: akcinė bendrovė "Avižieniai", firma "Hidro", subrangovai: UAB "Skvarba", Kauno valstybinė vandenvėlos įmonė "Ekra", akcinė bendrovė "Volta", valstybinė įmonė "Klaipėdos 8-oji inžinerinių tinklų statyba", UAB "Polėkis", Panevėžio valstybinė statybos įmonė "Piniava". Visos šios organizacijos atliko darbų už 189 milijonus talonų. Nors statybos metu iškasta apie du kilometrai tranšėjų, paklota per šimtas

kilometrų įvairių kabelių, sumontuota septyniolika kilometrų 560 metrų diametro vamzdžių vamzdžių, 323 sklendės bei vintiliai ir t.t. ir t.t., į šią statybą anot kapitalinės statybos direktoriaus Vincento Kinderio, dar, įskaitant visą gerbūvį, reikės įdėti apie 55 milijonus talonų".

Iš kitų šaltinių dar sužinota, kad mazuto perpylimas iš laivų į cisteranas bus automatiškai valdomas iš centrinio pulto. Per parą bus galima perpumpuoti apie 10 tūkstančių tonų ma-

LIETUVAI SKIRTI KREDITAI ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTAMS PIRKTI

(Washingtonas, 1993 m. sausio mėn. 26 d.) JAV Žemės ūkio departamentas Lietuvos Ambasadai Washingtone pranešė, kad pagal Public Law 480 Title I (Food for Peace) programą 1993 metais Lietuvai skirta 25 milijonų dolerių paskola žemės ūkio produktams pirkti.

Šis kreditas suteiktas lengvatinėmis sąlygomis. Lietuvai reikės išmokėti paskolą su žemomis palūkanų normomis per 10-30 metų laikotarpį, atidedant metinių palūkanų mokėjimą iki 7 metų nuo kredito suteikimo pradžios. Su šia paskola Lietuva galės ne tik pirkti taip reikalingus žemės ūkio produktus, bet ir pilnai finansuoti jų transportavimą.

Šiems metams, pagal Public Law 480 Title I programą, JAV žemės ūkio departamentas buvo numatęs Lietuvai skirti 5 mln. dol. kreditą sojos rupiniams pirkti. Tačiau, kuomet dėl teisinių kliūčių departamentas neišstėsojo pažado dovanoti Lietuvai 200.000 metrinų tonų kukurūzų, Lietuvai nutarta skirti ne 5, bet 25 mln. dol. kreditą.

zuto, reikalingo katilinėms ir elektrinėms kurenti. Per metus šiuo būdu bus galima apdoroti apie 3 milijonus tonų skystojo kuro.

Taigi Lietuva jau po truputį stumiasi į priekį ir, reikia manyti, kad greitai išbrisis iš kuro krizės, kuri pernai buvo visu svoriu užgriuvusi mūsų tėvynę. E.Š.

TRANSPAK praneša:

Į Lietuvą didžiausias skaičius siuntinių Kalėdų šventėms buvo siųsta per TRANSPAK firmą, nes konteineriai į Lietuvą siunčiami dažniausiai. Konteineriai siunčiami dažniausiai ir dabar po švenčių.

Maisto siuntiniai sudaromi iš sūrio, aliejaus, dešrų ir kitų gerų maisto produktų. Prie jų galima užsakyti aspirino ir vitaminų. 55 svarai \$98.

Pinigai pervedami doleriais jūsų giminėms.

TRANSPAK atstovybės veikia Detrote, Clevelande, New Yorke, Hartforde ir netrukus veiks Floridoje.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai vežkite – PAK MAIL

RŪTA DEGUTIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH. 44092

216 943-4662

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629
1-312-436-7772

Vytutė Baltrušaitienė, kuri yra nuolatinė "Transpak" – siuntinių siuntimo į Lietuvą Chicagoje tarnautoja. Ši firma jau 5 metus siunčia į Lietuvą pakietus. Ed. Šulaičio nuotr.

KODĖL BENDRUOMENĖ NEPASMERKĖ SUGRĮŽUSIŲJŲ?

Algimantas Banelis

Kontroversijų nevengias Dirvos įdomus bendradarbis Antanas Dundzila apgailestauja Bendruomenės tariaimu neryštų prieš ir po Lietuvos seimo rinkimų viešai pasmerkti iš komunistų partijos išvirtusius darbiečius. Esą, vien Kanados I. bendruomenė tai teisdrisusi.

Rodos atydziai seku išeivių bei Lietuvos didžiąją spaudą, bet tokio KLB pareiškimo neužtikau. Greičiausia, gerb Dundzila tai sumaišė su Toronte susibūrusios grupės paremti "Santarą už demokratinę Lietuvą" deklaraciją, pasirodžiusią ir "Lietuvos aide", kurioje neįgaliotai VISŲ Kanados lietuvių vardu nurodytos nesmagios pasekmės išsirinkus jiems neparančius. Nors tai neabejotinai atspindėjo daugumos Kanados lietuvių nuotaikos, o pasirašiusių tarpe buvo ištisas bendruomeninkų aktyvas, visgi jų deklaracijos negalima laikyti oficialiu Kanados lietuvių balsu.

Šiaurų pareiškimą padariusi grupė nekalbėjo vien atvira buma, bet iš 400 Aukotojų bei lietuviškų kredito kooperatyvų trumpu laiku sukėlė 39 tūkstančius kanadiškų dolerių (apie 31 tūkst. JAV dol.) Santaros rinkiminei vieklai. Jų visų, tačiau, nebepririekėję, tad likutis (neskelbiama kiek) atiduotas dalinai Bendruomenės dėka įkurto "Lietuvos aid'o" naujagimiui savaitraščiui "Veidui", turbūt kad skleistų išeiviams priimtina Lietuvos politikos samprotą. Ar kas pagalvojo, jog tie tūkstančiai galėję būti didesnia atspirtimi buvkomunistams, juos paskyrus luošų, senelių bei pamestinukų globai.

Kanados lietuviai niekad nebuvo labai atšiaurūs okupuotos tėvynės žmonėms. Juk jie pirmieji užmezgė šiuos tokios ryšius ir dėl to nebuvo daužomi langai. Ir dabar, porinkiminiame apsimylime, torontiško "Tėviskės žiburių" emeritas redaktorius Pr. Gaida įkarštį apramino savo retu veda-muoju. Savaitraštis nesiteikė išspausdinti Antano Klimo plačiai paskleisto laiško, nors neišvengė gana švelnių nusiskundimų bei Č. S. veda-mųjų. Taigi žarijų nepūsta, bent ne per daug.

Jų, ačiū Dievui, nepūtė ir kitų kraštų Bendruomenės.

PLB deklaravo neutralumą Lietuvos politinėse kovose. Tikrai pirmininkas Br. Nainys neiškentė suvesti sąskaitų su buvusio VLIK'o pirmininku K. Bobeliu, kuriam, Lietuvos seiman kandidatuojančiam, panižo pakišti koją. Jaunimo sąjungos šūvį po pirmojo rinkimų turo galima palaikyti jaunuolišku skubotumu ar pasidavimu aršioms vyresniesiems.

Mūsų laikai tai jau nebe pokario Italija, kuomet savo kailiu susirūpinusi JAV valdžia oficialiai raginusi italų kilmės amerikiečius rašyti savo giminačiams, kad nebalsuotų už raudonuosius, kad vakarams strateginis kraštas neipultų sovietų sferon. Šie tam gal ir buvo pasinešę, gi mūsiškiai dabar dievojasi tokiais nebesų, tik vien nepriklausomybininkais ir demokratais. Netiek seniai svajojome, Lietuvos visiškos laisvės prošvaiščių neprasimatant, kad jai kokių nors būdu būtų suteiktas sovietų satelitinio krašto statusas, kaip kad Lenkijoje, o su savaisiais komunistais susikalbėtume. Mums buvo gerai, buvo priimtina, kai Švedijoje už nepriklausomybės atstatymą pasirašė tuomet dar sovietinės partijos ideologas J. Paleckis, aišku ne be Brazausko, tegul ir tylaus pritarimo. Dabar jau nebe gerai. Kaip sakoma, apetitas išauga bevalgant. Niekas neneigia, jog Lietuvos žmonės savo politinę valią išreiškė laisvai, tai ko prieštarauti? Surižusius nu-teisti iš anksto, dar naujai neprasikaltus, prieštarauja vakaruose priimtai nekal-tumo prielaidai, arba pre-zumcijai, kaip vilniečiai pasakytų mandriau.

Po atgimimo žymiai pasikeitusių sąjūdinių bei taip vadinamųjų dešiniųjų pralaimėjimas buvo imatomas dar gerai prieš rinkimus, o mes, jiems besąlyginiai pritarianti išeivija, apie tai nieko nedarėme. Visą ką valdantieji darė, tai ai. Jeigu ir buvo kokių nors nepasitenkinimų, jie liko vien savyje. Kai plėtojosi korupcija, tebekyšininkauta nemažiau už buvusiuosius, biurokratija negydytą nuo sovietinių įpročių, mes garsiai nešaukėme, jog tai i civilizuotą gyvenimą einančiam kraštui nederą. Kai i valdančiuosius patekė sve-

ciavosi pasaulyje, kur reikėję ir kur ne, o patys aukštieji, lyg arabų šeikai, pasiimdavo gausias palydas, mes nuolankiai apmokėdavom. Išeivių aruodas tėvynainiams pasirodė neišsemiamu, tai kodėl juo nesinaudoti? Tokio įvaizdžio susikūrimui prisidėjome ir mes patys, pavieniai ir visuomeniniai neatodariai barstydami savo sunkiai uždirbtus ar sutelktus pinigus.

Kai mūsųose šiltai sutikti ir dažnai apdovanoti deputatai sugrįžę nubalsavo prieš egzilų pilietinį lygia-teisiškumą, neperdaugiausia kėlėme savo balsą, nors šiek tiek laimėjome. Kai vyko "raganų medžioklė", kai kiekvienas valdančiųjų kiekvienam užmojui nepritariantis būdavo apšaukiamas komunistu, tai yra, griaušančiu valstybės pamatus, patys tuomi džiaugėmės, vietoj primenant krikščionišką atlaidumą ir, vakaruose rodos įsigyventą demokratiškumą.

Tad nereikėtų dabar verkšlenti, kuomet Lietuvos žmonės, nematę skirtumo, pasirinko jau išmėgintus anuos, pasižadėjusius nevesti atgaliop. Jeigu iki šiol manėme, jog tėvynainiai turi susitvarkyti patys be mūsų laisvame gyvenime įgytos patirties patarimų, tai ir dabar privalėtų pasikliauti jų išmone. Ar egzilinio gyvenimo prasme nebuvo Lietuvos nepriklausomybės atstatymas, o ne krikdemiška, tautininkiška, socialdemokratinė ar kokia kita demokratinė santvarka. Juk nekovojojome vien už kapitalizmą ar prieš socializmą. Tariamės, tai nuspręsią patys Lietuvos gyventojai. O dabar, jiems pasirinkus, mums iš čia žiūrint ne parankius, pergyvename.

Suprantama, turime praieitimi pagrįstų priežasčių būti abejingais sugrįžu-

siems, buvusiais mūsų tėvynę gujusios Maskvos sąmoningais ar tikrai, kitokio gyvenimo neprasimatant, priverstiniais satrapais (imperijos igaliojiniais). Dar yra laiko iki jie, kad ir taip panorėję, Lietuvą nukreiptų sovietijon. Tuo tarpu, dabartinei Lietuvos piliečių laisvai pasirinktai valdžiai turėtume suteikti bent lietuviškai neišverčiamą "Fair play" ir abejonių nepasitvirtinimo prielaidą (benefit of a doubt).

Visai vietoje buvo išeiv-

vių politinių grupių, kaip tautininkų, frontininkų ar torontiečių (jeigu jie nebūtų kalbėję visų Kanados lietuvių vardu) pareiškimai, jais panorėję įtaigoti Lietuvos politinį vyksmą. Tačiau visiškai nebūtų vietoje paskirų kraštų išeiviams atstovaujančioms Bendruomenėms, ypač dabar jau ir buvsovietinius kraštus apjungiančiai pasaulinei Bendruomenei susitapadinti su viena Lietuvos politine grupe. A. Dundzila klysta.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Amerikos Lietuvių Tarybos Chicagos skyrius pagrindinį Lietuvos Nepriklausomybės 75 metų atkūrimo minėjimą rengia 1993 m. vasario mėn. 14 d.

Minėjimas pradedamas šia tvarka: šeštadienį, vasario 13 d. 12 val. dienos vėliavų pakėlimas prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo Centro sodelyje. Ceremonialą atlieka Lituanistinių mokyklų vadovybė su savo mokiniais.

Sekmadienį, vasario 14 d. 10 val. ryto vėliavų pakėlimas Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios aikštėje. Ceremonialą atlieka Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės šaulės, šauliai, vadovaujami Alfonso Paukštės ir Juozo Gurevičiaus. Dalyvauja ir kitos šaulių kuopos. 10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos toje pačioje bažnyčioje. Giedos parapijos choras, nuziko Antano Lino vadovaujamas. 10:30 val. ryto pamaldos Lietuvių Evangelikų Liuteronų "Tėviškės" parapijos bažnyčioje. 11:00 val. pamaldos Ziono Lietuvių Evangelikų Liuteronų parapijos bažnyčioje.

Oficialioji dalis – akade-

mija 2 val. po pietų Marijos Aukšt. Mokyklos Auditorijoje. Pagrindinę kalbą pasakys prof. Jokūbas Stukas iš New Jersey. Yra pakviesta daug garbingų amerikiečių, kurių pagalba šiandieną švęsime tą brangią mūsų tautai šventę.

Meninę programą atliks iškiliai Lietuvos valstybinės operos solistai Sigutė Stonytė ir Arvydas Markauskas ir operos choras.

Vėliavų parodą tvarkys Don Varno ir Dariaus ir Girėno Postai. Organizacijos su vėliavomis, moterys ir mergaitės pasipuošusios tautiniais drabužiais ir visa lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti vėliavų pakėlime, iškilmingose pamaldose ir akademiniame dalyje Marijos Aukšt. mokyklos salėje.

Po minėjimo numatomas pabendravimas – vakariinė Lietuvių Tautiniuose namuose. Ant. Repšienė

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Kanados Lietuvių Bendruomenės valdyba. Iš kairės: J. Kuraitė – Lasienė – vicepirm., A.K. Vaičiūnas – pirmininkas, J. Adomonytė – išd. Antroje eilėje: V. Gačionytė, R. Laurinavičius, G. Paulionienė, J. Krištolaitis, V. Zubrickienė ir K. Deksnys.

ŪKINĖS NUOTRUPOS

Jonas Kazlauskas

International Business Machines (IBM) bendrovė sumušė Amerikos korporacijų nuostolius – \$4.96 bilijonai už 1992 m., pralenkdama General Motors bendrovės 1991 metų nuostolį \$4.45 bilijono. Tas buvo pats blogiausias laikotarpis 79 metų gyvavimo istorijoje. Nuo 1985 metų virš 100,000 darbininkų prarado darbus.

Sears, Roebuck & Co. pagaliau nugalėjo biokratiją ir paskelbė persiorganizavimą, kuriam biokratai taip stipriai per eilę metų priešinosi. Katalogų biznis, kuris dominavo kaimą ir mažus miestelius ir buvo mėgiamas vartotojų, baigia savo dienas. Uždaro 113 krautuvių ir atleidžia 35,000 darbininkų. Tikėkime, kad šios radikali priemonė sustabdys jau 10 metų silpnėjantį vartotojų prekybos biznį.

Lėktuvų gamybos užsakymai mažėja. United Technology bendrovė atleidžia apie 10,000 darbininkų. Boeing korporacija irgi kalba apie dirbančiųjų skaičiaus sumažinimą, nepamirškite General Motors bendrovės kurios ateities planuose irgi yra darbininkų

atleidimai.

Tokiu tempu einant pritrūksime mokesčių mokėtojų, juk bedarbiai mokesčių nemoka!

Žvilgsnis į 1993 metų ateitį.

Infliacija mažai skirsis nuo praėjusių metų, ji buvo tik 2.9%. Procentai už santaupas padidės daugiausia antroje metų pusėje, trumpą laikinui investavimui 4% yra gera galimybė. Paskolos už namus suksis 8% lygyje, nes infliacija yra žema.

Laukiama, kad eksportas, nežiūrint bėdų Europoje ir Japonijoje padidės, ypačiai į Pietų Ameriką ir Aziją, nors prekybos deficitas apie \$95 bilijonus yra galimas.

Finansų ministeris L. Bentsen jau atvirai kalba apie energijos mokesčių pakėlimą.

Akcijų rinka pergyvens svyravimus, gegužės ir spalio mėnesiai verti dėmesio!

Kai akcijų analistas buvo paklaustas kada LTV plieno bendrovės akcininkai atgaus savo investuotus pinigus į korporacijos akcijas, atsakymas buvo sekantis: "kada LTV bendrovė bus tik viena, kuri gamina plieną".

tyniavo su pasaulio čempionu – Chicagos Bulls penketuku. Ta proga Marčiulionis turėjo eilę susitikimų su lietuviais įvairiose vietose, o taip pat pardavinėjo krepšinio suvenyrus, iš ko gautos pajamos buvo paskirtos labdariniams reikalingiems.

Pirmąją viešnagės dieną, kuomet jis atvyko iš Philadelphijos, kur rungtynėse prieš vietinę komandą, surinko daugiausia taškų iš abiejų vienetų žaidėjų tarpo (34 taškus), gana daug laiko jis praleido Standard Federal Banke, kur daugiau negu dvi valandas davė autografus ant įvairių suvenyrų, kuriuos pardavinėjo jo talkininkai. Čia buvo marškinėlių, Šarūno plakatų (jie naujai išleisti), nuotraukų bei kitų dalykų. Kaip buvo pranešta, visos pajamos buvo paskirtos Lietuvos sergantiems vaikams. Čia buvo pristatytas ir trumpai kalbėjo pats Marčiulionis, o taip pat ir Warriors komandos treneris asistentas Donny Nelson, kuris padėjo trenuoti Lietuvos olimpinę krepšinio rinktinę, Barcelonoje laimėjusią bronzos medalius. Be to, kalbėjo ir banko prezidentas D. Mackevičius ir viceprezidentė R. Juškienė. Šarūnas "Seklyčioje" susitiko su ten gyvenančiais iš Lietuvos atvykusiais gydytis vaikais, jų motinomis, globėjais. Pirmosios dienos vakare jis dalyvavo susitikime Chicagos šiaurinėje dalyje esančiose "Gamekeeper Sports Bar" patalpose, kur buvo nemaža jaunimo. Čia jis vėl davė autografus, kalbėjosi, bendravo.

Sausio 15 d. perpildytame Chicagos Stadijone buvo krepšinio rungtynės, kuriose Marčiulionis pasirodė startiniame penketuke, tačiau jo komanda neišlaikė įtampos ir turėjo pralaimėti 21 taško skirtumu. Bet pats Marčiulionis pasirodė gerai ir pelnė 15 taškų, nors treneris jį iš žaidimo išėmė trečiame ketvirtyje, nes reikėjo taupyti jėgas sekančios dienos rungtynėms prieš Indianą. Edv. Šulaitis

TRYNS NEW YORKO PARAPIJOS organizuoja piligriminę kelionę į Lietuvą Šv. Tėvo vizito metu rugsėjo 4-7 d.d. – Apreiškimo par. Brooklyne. Atsimainymo par. Maspeth, ir Sopulingosios Dievo Motinos par. Kearny N.J.

TRANSPAK pakietų siuntimo įstaiga Chicagoje dabar turi savo atstovybę New Yorke, – kelionių agentūra Vytis. Kuriems patogų, šioje apylinkėje pakietų siuntimo į Lietuvą reikalais gali kreiptis į agentūrą Vytis, Brooklyne.

Prie Jaunimo Centro rūmų Chicagoje. Kairėje – Lietuvos ambasados Bonnoje patarėjas ekonominiams reikalingiems J. Rudalevičius, žurnalistas iš Frankfurto R. Šileris su šių svečių iš Vokietijos globėju Chicagoje Edv. Šulaičiu (dešinėje).

ATGIMĖ ŽURNALAS "LIETUVA"?

1992 metų pradžioje anglų kalba Vilniuje buvo išleistas reprezentacinis žurnalas "Lietuva–Lithuania". Jis buvo viršelyje pažymėtas 1/91 numeriu. Leidėjai pažadėjo šį žurnalą leisti kas mėnesį, nuo 1992 m. liepos mėnesio su 18 dolerių pusmetine, ar metine 36 dolerių prenumerata. Sutikęs būti leidėjų igaliotiniu JAV, su talkininkais išplatinau šio numerio 2360 pavienių egzempliorių ir surinkau 133 prenumeratas, darbą atlikdamas be atlyginimo. Leidėjai gavo prenumeratorių adresus, bet prinumeratorių pinigai liko Chicagos banko "Lietuva" sąskaitoje.

Leidėjams per 1992 m. II-jį pusmetį neišleidus nė vieno žadėto mėnesinio "Lietuva" numerio, 1992 m. spalio mėn. gale visiems prenumeratoriams grąžinau prenumeratorių pinigus. Nutrūkus komunikacijai ir leidėjams neatsakant į mano laiškus, iš JAV igaliotinio pareigų pasitraukiau 1992 m. spalio mėnesį, apie tai pranešdamas leidėjams. Fi-

nansinę 1992 m. apyskaitą jiems pasiunčiau 1992.XII. 31 prašydamas perimti sąskaitoje likusius pinigus ir ją uždaryti.

1993 m. sausio 12 d. nelauktai atėjo naujas "Lietuva" žurnalo numeris, pažymėtas 1/92. Jame įdėta mano, kaip igaliotinio JAV pavardė su klaidingu adresu. Igaliotinio pareigų aš nebeturiu ir "Lietuva" prenumeratorių nepriimu. Šį leidinį gavę visi buvę prenumeratoriai. Jie nori už jį atsilyginti. Kol nėra naujo "Lietuva" igaliotinio JAV ir kol sąskaita atdara, – aš priimsiu po 3 dolerius už pavienius "Lietuva" žurnalo numerius, čekį rašant "Lietuva" vardu ir siunčiant mano adresu:

Br. Juodelis, 239
Brookside Lane,
Willowbrook, IL. 60514.

Leidėjams nenurodant koks bus tolimesnis "Lietuva" žurnalas, mėnesinis, ar metinis (kaip 1992m.) ne-realu rinkti prenumeratas.

Br. Juodelis.

ŠARŪNAS MARČIULIONIS VIRŠĖJO CHICAGOJE

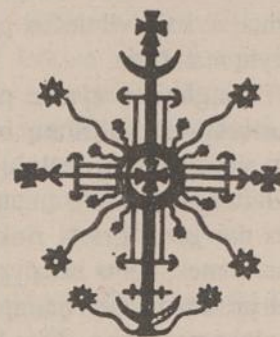
Lietuvių krepšinio žvaigždė Šarūnas Marčiulionis sausio 14-15 dienomis vie-

šėjo Chicagoje kartu su profesionalų Golden State Warriors komanda, kuri čia rung-

Krepšinio žvaigždė Šarūnas Marčiulionis (sėdi) susitikime su Chicagos lietuviais sausio 14 d. Standard Federal banke. Šalia jo – Donn Nelson Golden State Warriors – profesionalų krepšinio komandos asistentas treneris, kuris taip pat buvo ir Lietuvos olimpinės krepšinio rinktinės asistentu treneriu.

Ed. Šulaičio nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 75-ų metų sukaktis bus minima sekmadienį, vasario mėn. 14 d., sekancia tvarka:

10:00 val. ryte – Šv. Mišios Dievo Motinos parapijos bažnyčioje. Prieš Mišias – vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo.

10:30 val. – Šv. Mišios Šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje.

4:00 val. p.p. – Iškilmingas minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Kalbą pasakys visuomenininkas, Maryland ir Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune profesorius,

Dr. JONAS GENYS.

Meninę dalį atliks Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokiniai, vadovaujami muz. Ritos Klorienės ir Eglės Laniauskienės. Įėjimas – \$3 dol. auka išlaidoms padengti, vaikams veltui.

Visi Clevelando ir apylinkių lietuviai yra kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Rengia ALT Skyrius ir LB Apylinkė

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Pensininkų suėjimas bus vasario mėnesio 4 dieną 2 val. po pietų Lietuvių namuose.

PASIBAIGUS KĖGLIAVIMO (BOWLING) TURNYRO VARŽYBOMS

Seaway Lanes apatinėje salėje, įvyks dovanų įteikimas ir pobūvis su užkandžiais, į kurį kviečiami ir svečiai, norintieji pabendrauti su kėglinuotojais.

Ši Šeštadienį vasario 6 d.

Seaway Lanes, 30300 Euclid Ave., Wickliffe O. (tel. 216-944-4646), vyksta 8-sis Clevelando LSK Žaibo tradicinis kėglinavimo "Draugystės Turnyras" ir kartu 1993 m. Š.A. lietuvių kėglinavimo pirmenybės.

Dalyvių registracija nuo 1:30 v. p.p. Varžybų pradžia – 2:30 val.

Varžybos bus komandinės ir individualinės. Komandą sudaro 4 mišrios lyties žaidėjai-jos. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės kėglinuotojams.

Dėl smulkesnių informacijų – kreiptis į turnyro vadovą Algį Nagevičių, tel. (216)-845-4954.

amb

CATHOLIC MEDICAL Mission Board organizuoja Lietuvos kūdikiams, gimusiems su sutrikimais, neurovystymosi terapijos programą, kuriai vadovauti yra pakviestas logopedas Arūnas Čiuberkis. Ieškoma asmenų, kurie yra Certified Pediatric Neurodevelopmental Therapists ir norėtų įsijungti į šią programą. Turintys šias kvalifikacijas, prašomi kreiptis sekanciai: Mrs. Rasa Razgaitis, Program Services Dept., Catholic Medical Mission Board, 10 West 17th St., New York, NY 10017. Tel. (212) 242-7757.

PARENGIMAI

1993 M.

• VASARIO 6 d. 8-tas Metinis LSK Žaibo Kėglinavimo (Bowling) "Draugystės Turnyras" ir 1993 Š. Amerikos Lietuvių Pirmenybės, Seaway Lanes 30300 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio. Pradžią 1:30 val.

• VASARIO 7 d. Lietuvių Fondo Koncertas Dievo Motinos auditorijoje. Programą išpildys: Sigutė Stonytė sopranas, Arvydas Markauskas baritonas, akomponuoja Alvydas Vasaitis.

• VASARIO 12 d. Žuvis (fish fry), Šokiai Lietuvių namuose. 5v.

• VASARIO 14 d., sekmadienį, 4 val.p.p. Vasario 16-osios minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 20 d. Blynai ir šokiai Lietuvių namuose. 8 v.v.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti parengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 14 d. Draugą Paremti Koncertas. Sol. Giedrė Kaukaitė, pianistė Gražina Ručytė-Landsbergienė. Rengia Draugą remti Komitetas.

• KOVO 19 d. Žuvis (fish fry). Šokiai Lietuvių namuose. 5 v.v.

• KOVO 20-21 d.d. Metinė ateitininkų šeimos šventė.

• KOVO 27 d. 1993 m. Š. Amerikos Lietuvių Raketbolo (Racquet-

ball) Pirmenybės, Gene Weiss Racquettime, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio. Pradžią: 8:30 val. ryto. Rengia – LSK ŽAIBAS
• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS
• BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30
• GEGUŽES 28-31 d. Karnivalas Lietuvių namuose.

• LIEPOS 11 d. – sekmadienyje 12:00p.p. Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.

• LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienyje 12:00 p.p. LKVS-gos "RAMOVĖ" rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury gatvėje.

• RUGSĖJO 11 d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties balius ir varžytinės. 7 v.v.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

Siuntiniai į Lietuvą -

atlanta IE

639 East 185 th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Kainos - jau nuo 58 centų už svarą

Pasiteiraukite dėl skubesių oro kargo siuntinių.

Kainos - jau nuo \$ 2.50 už svarą

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

Jūsų patogumui galite įsigyti dėžių siuntiniams

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

Nemokamas tel. 1-800-775-SEND

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
4 8 1 - 6 6 7 7

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

PENSIJŲ IŠMOKĖJIMAS LIETUVIAMS

Kurie grįžtų į Lietuvą gyventi

Algis Rukšėnas

The Nationalities Services Center
Egzekutyvinis Direktorius

Mūsų įstaiga, besirūpinama imigracijos reikalais, vis susiduria su naujais klausimais. Vienas tokių šiuo metu opių klausimų yra Social Security benefits (toliau vadinsiu pensijomis) išmokėjimai grįžusiems gyventi į Lietuvą.

Norėdami šį klausimą išsiaiškinti, mes paprašėme oficialių šaltinių informacijos apie pensijų išmokėjimus asmenims, apsigyvenusiems kraštuose, kurie anksčiau buvo Sovietų valdžioje. Kaip mūsų skaitytojams žinoma, išvykusiems gyventi į bet kurį Sovietų Sąjungos kraštą, pensijos nebuvo išmokamos.

Ohio senatoriui Howard M. Metzenbaum tarpininkaujant, mes gavome šiuo klausimu Social Security Administration Division of International Program and Policy Agreements direktoriaus Barry L. Powell atsiliepimą.

Kai 1991 metais rugsėjo mėnesį Jungtinės Amerikos Valstybės pripažino Lietuvos, Latvijos, ir Estijos nepriklausomybių atkurimą, ir kai 1992 metų sausio mėnesį Sovietų Sąjunga jau buvo likviduota, Social Security Administracija paprašė JAV Department of State užmegsti ryšius su kiekvienos buvusių "respublikų" pareigūnais, kad būtų galima nutiesti kelią tiesioginiam pensijų išmokėjimui asmenims, gyvenantiems tuose kraštuose.

Jungtinių Amerikos Valstybių pareigūnai pareikalavo dviejų dalykų: 1) Raštiško krašto valdžių užtikrinimo, kad JAV turės laisvą prieigą (access) prie pensijos gavėjų (beneficiaries) bei jų dokumentacijos (records) kiekviename tų kraštų. 2) Informacijos apie kiekvieną tų kraštų socialinio draudimo sistemą, kad būtų galima nustatyti, ar ta sistema patenkina JAV Social Security įstatymo reikalavimus.

B.L. Powell paaiškino, kad patikinimai laisvos prieigos prie pensijos gavėjų ir dokumentacijos Lietuvoje įgalins Social Security Administraciją mokėti pensijas JAV piliečiams ir kai kuriems ne piliečiams Lietu-

voje. Ši prieiga prie dokumentacijos yra reikalinga, kad galima būtų patikrinti pensijos gavėjų ir pretendentų (Claimants) tapatybę ir jų teisių į išmokos tęstinumą. Social Security Administracijai taip pat reikalinga prieiga prie esminių statistikų, kad galėtų patikrinti pagrindinius bylų dokumentus, kurios siejasi su pretenzijom ar tas pretenzijas remiančiais pareiškimais.

Informacija yra reikalinga apie kiekvieno tų kraštų savą socialinio draudimo sistemą, kad galima būtų nustatyti, ar pensijos gali būti išmokamos tos respublikos piliečiams, kai jie išvyksta iš Jungtinių Amerikos Valstybių.

JAV įstatymai neleidžia vykdyti šių mokėjimų ne piliečiams (aliens) už JAV ribų, praslinkus šešiams mėnesiams, nebent įstatymo apibrėžta išimtis yra patenkinta. Svarbiausia išimtis, kaip B.L. Powell aiškina, leidžia Social Security Administracijai mokėti pensijas be suvaržymų ne piliečiams (aliens), jeigu jie yra piliečiai to krašto, kuris be suvaržymų mokės pensijas Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiams užsienyje. Tas, aišku, nustatoma atskirai išanalizavus kiekvieno krašto socialinio draudimo sistemos principus.

Lietuva, Latvija ir Estija raštiškus patikininimus dėl laisvos prieigos prie pensijos gavėjų bei jų dokumentacijos tuose kraštuose Social Security Administracijai yra davusios. Taigi,

PRISIMINTAS DARBŠTUS ŽURNALISTAS

Žurnalistas Antanas Grinius
Jono Gaižučio nuotr.

Jau metai, kai Dirvos ir kitų laikraščių skaitytojai

Barry L. Powell užtikrina, kad pensijų išmokėjimai Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiams tuose kraštuose dabar gali būti vykdomi.

Jis pastebi, kad Social Security administracija dar neužbaigė socialinio draudimo sistemų analizės Lietuvoje, Latvijoje, ir Estijoje. Todėl, mokėjimai negali būti vykdomi tiems Estijos, Latvijos, ir Lietuvos piliečiams, kurie buvo iš JAV išvykę ištisus šešis kalendorinius mėnesius (pav. lietuviai, ilgamečiai JAV gyventojai, kurie turi vadinamą "green card" bet nėra Amerikos piliečiai.)

Situacija, kurią B.L. Powell pateikė, galioja 1992 metų pabaigoje. Mes tęsime pasiteiravimus Social Security Administracijoje apie kitus šio klausimo aspektus, ypačiai kaip šių patvarkių gali būti paliesti "green card" savininkai lietuviai, kurie norėtų grįžti į Lietuvą gyventi, ir ar dvigubos pilietybės klausimas galėtų būti ar nebūti faktorius šioje situacijoje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

pasigenda Antano Griniaus straipsnių iš Detroito ir Windsoro padangės.

Sekmadienį, sausio mėn. 10 d. Detroito Šv. Antano parapijos šventovėje klebonas Alfonsas Babonas atnašavo mišias už Antaną Grinių, vargoninkavo ir giedojo Stasys Sližys su chorą. Našlė Jadvyga Grinienė parėngė pusryčius, į kuriuos buvo pakviesti visi dalyvavę mišiose.

Jadvyga Grinienė su kitų pagalba išsiuntė savo vyro biblioteką į jo gimtinę Lietuvą, kuri jau gauta ir naudojama. Paties Griniaus raštų archyvas sutvarkytas, duplikuotas, paruoštas per-

davimui atitinkamoms institucijoms. Reikia tik pagirti jo našlę Jadvygą dėl tokios reikšmingos globos ne vien tik savo vyro žurnalistiniam palikimui, bet ir lietuviškai knygai, žurnalui, laikraščiai. Ji visa tai atliko savo pinigais. Pusryčių dalyviai pasigedo visuomet geros nuotaikos Antano Griniaus ir jo gausių straipsnių apie mūsų koloniją spaudoje.

Kas sakė, kad nėra nepakeičiamo žmogaus? Antano Griniaus natūralumas ir atvirumas viskam kas vyko Detroito, smulkus aprašymas nelyg nuotraukoje visokių suėjimų, koncertų, sukakčių – visa tai nepamainoma ir neįkainuotina. Mums paguoda jog Antanas Grinius buvo tikrai nepakeičiama asmenybė.

Saulius Šimoliūnas

Mylimai Motinai

A.A.

ALBINAI STANAITIENEI

ilgą žemiškąją kelionę užbaigus Adelaidėje, Australijoje, giliame liūdėsyste ir skausme likusias JOS mylimas Dukras: ČESLOVĄ PALIULIENĘ ir GENOVAITĘ VASILIAUSKIENĘ Adelaidėje, Australijoje ir ALDONĄ SANDARGIENĘ Daytona Beach, Floridoje bei jų šeimas ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės šios didžiosios Netekties skausmu.

Jonas ir Juozė Daugėlai
Stasys ir Ona Daržinskiai
Vaclovas ir Birutė Dzenkauskai
Jurgis ir Veronika Janušaičiai
Zosė Purienė
Mečislovas ir Janė Rumbaičiai
Valė Šileikienė
Stasys ir Marija Šarauskai

Daytona Beach, Fla.

Brangiai dukrai

A. A.

IRENAI VAIČAITYTEI

Lietuvoje mirus, tėvus – VALĘ ir KOSTĄ, brolių RIMĄ su šeima, seserį VIRGINIJĄ bei gimines, nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime kartu.

Bronė ir Vytas Mikliai
Marytė Miklienė
Rūta ir Andrius Pužauskai

A. A.

DR. STEPONUI SVIDERSKUI

mirus užuojautą žmonai STEFANIJAI ir vaikams

Kazys Gogelis su žmona
ir Leonas Meilus

A. A.

NORBERTUI TARULIUI

mirus, žmonai FILOMENAI, podukrai HALINAI BAGDONIENEI su šeima ir giminėmis reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Bronė ir Vytas Mikliai
Auskė ir Rimas Vaičiai
Rūta ir Andrius Pužauskai